

DIRVA

THE FIELD
Nr. 24
Birželio-June 13, 1957
Cleveland, Ohio

Dirbome ir dirbsime Lietuvos garbei ir laisvei

ALT S-GOS PIRM. DR. S. BIEŽIO ŽODIS TAUTINĖS S-GOS SEIME

Nepakartokime didžiosios klaidos dėl mūsų jaunimo praradimo. — Tautinė Sąjunga ieško ir ieškos Lietuvai naujų draugų ir jos laisvės bylos gynėjų. — Geri santykiai su mūsų išlikusiais diplomatais. — Draugiški santykiai su visomis patriotiškoms organizacijomis.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga jau ketvirtą kartą turi dvimetinį suvažiavimą-seimą aptarti organizacijos reikalus. Ir praeityje, per desėtus metų, tautinės ideologijos žmonės taip pat suvažiavo, atseit, turėdavo seimus, nors ne taip reguliariai ir kitais vardais. Tačiau pagrindiniai principai pasilieka tie patys. Desėtkais metų jie gyvenimo patikrinti ir rasti praktiški, naudingi ir reikalingi mūsų lietuviškam gyvenimui šiame krašte. Ir nuo mūsų pagrindinių principų ir išgyvenusių demokratinių santvarkos nenukrypėme.

Kaip visiškai vienodų dviejų žmonių nerasime, taip pat nerasime žmonių visiškai vienodai galvojančių. Vienok visa žmonių turi pagrindinių vienodumų, kurie aiškiai ją išskiria iš kitų gyvių. Taip ir galvosenoje pasireiškia pagrindinių vienodumų, kurie jos jungia į atskiras grupes, iš kurių kyla įvairios organizacijos. Jų išsilaikymas ilgesniam laikui vargiai būtų įmanomas nevykdant daugumos valios, kurią jau per šimtmečius vadovaujasi demokratiniame krašte. Užtat ir mums neatbūtinama karta nuo karto suvažiuoti, kad per išrinktus delegatus patirti narių valią, balsų dauguma išspręstų uždavinius bei iškilusias problemas. Kitaip, kaip gi prieisi išvada?

Ne savame krašte organizacijos, išskiriančios turinčias specifinius tikslus, ar jos būtų lokalinio ar nacionalio pobūdžio ir apimties, daugiausia pateisinimo turi ir vertos rėmimo, kurios širdingai dirba lietuviybės išlaikymui. Šis svarbus uždavinys dar netaip tolimoje praeityje rado mažai susidomėjimo ir dar mažiau pastangų. Tiesa, ši problema milžiniška, reikalaujanti nuosaikios apdairumo ir milžiniško nuolatinio pastangų, kad nors iš dalies sulaikytų ištautėjimą. Šia linkme Tautinė Sąjunga vis daugiau jėgų sudeda. Šiam uždaviniui reikalingos visų sujungtos pastangos.

Šalia lietuviybės išlaikymo reikla ją ir ugdyti, nes tai būtų tik

laikinas reiškinys, ir tai palyginamai, ne ilgam laikui. Lietuviybės ugdymas tiesiog atsiremia į atžalyną, į mūsų jaunumą, kuri tik tepajėgs išlaikyti tęstinumą. Užtat į tą mūsų jaunimą privalo būti nukreiptas mūsų visų rimčiausias dėmesys ir dedamos kolektyvinės pastangos.

Praeię, kaip žinome, apie mūsų jaunimą mažai kas galvojo ir jei kiek pastangų buvo dėta, tai daugiausia tik paskirai ir sporadiškai. Kaip realė pasekmė, dabar matome, kad kuone viso prieauglio netekome. Jį lietuviškiems reikalams praradome visiems laikams. Pasimokė iš praėities klaidų, jų nebekartokime.

Dabar mes turime naujo jaunimo, ir tokio gražaus, drausmingo jaunimo, kuris dar tebėra lietuviškas ir kuris nori būti lietuviškas. Jis yra organizuotas, vyriausiai į skautijos ir studentijos gretas. Yra ir kitų kolektyvų, taip pat lietuviško ir gražaus.

Jis vienas vargiai lietuvišku išsilaikys ilgesnį laiką. Jis reikalingas mūsų visų, tiek organizacijų tiek pavienių, planingos ir neatlaidžios moralinės ir medžiaginės paramos. Čia varžybų už kokią pirmenybę ar bandymo įskiepyti vienokių ar kitokių pažiūrų negali būti. Privalėtų būti tik vienintėlis siekimas, — tai mūsų jaunimo išsilaikymas lietuviškoje dvasioje.

Su džiaugsmu ščia galiu pasakyti, kad ALT Sąjunga šia linkme jau išvarė ilgoką vagą. Šis Sąjungos seimas, noriu tikėti, ras būdus ir priemones dar efektingiau ir planingiau mūsų jaunimui padėti išlikti lietuvišku ir subrendus aktyviai stoti lietuviškoje veikloje.

Į Lietuvos laisvinimo pastangas privalo visi lietuviai įsijungti. Tiesa, mes turime tam specialius laisvinimo veiksmus, kuriuos reikia visokeriopai remti. Be tų veiksmų tiesioginio rėmimo, dar yra ir kitų priemonių jiems netiesiogiai padėti, pasireiškiant savistoviai iniciatyva ir darbais. Tai galima siekti demokratijoms išpopuliarinant lietuvių tautos gerą vardą, iške-

liant Lietuvos didelius ir vertingus nuopelnus tolimesnėje praeityje; supažindinant jas su lietuvių tautos kultūriniais laimėjimais, susirandant draugų ir rėmėjų, kurių žodis yra svarus tarptautinėje politikoje.

Supraskime, kad lietuvių tautos vardas dar ir dabar mažai ir dažnai tik miglotai težinomas. Užtat jos vardas reikalingas atitinkamos reklamos. Čia pavieniai asmenys ir organizacijos gali daug padėti, visai nesikryžduojant ar į paralelizmą sueinant su grynai laisvinimo veiksniais, kurie, atrodo, tik turėtų skatinti tokius žygius.

Tautinė Sąjunga šia linkme yra jau daug padariusi įvairiais keliais, ypač pakartotiniais sąskrydžiais-suvažiavimais šio krašto sostinėje. Deja, Sąjunga už šiuos geros valios darbus susilaukė nepagrįstos kritikos ir net piktų puolimų, kurie, malonu konstatuoti faktą, ne tik nerado mūsų patriotingoje visuomenėje agarsio, bet priešingai, tokią kritiką ir puolimus pasmerkė. Tai parodo visuomenės apsisprendimą ir mokėjimą šaltai orientuotis.

Sąjunga kaip iki šiol, taip ir ateityje, padės politiniams veiksniams, širdingai dirbantiems Lietuvos laisvinimo darbą, bet ir neišsivadės savos iniciatyvos ir savos veiklos, kokią patsai gyvenimas atneš.

Negalima įsivaizduoti darnaus ir sėkmingo Lietuvos laisvinimo darbo be pilno sutarimo ir visiško kooperavimo su Lietuvos visa tautine. ALT Sąjunga visuomet draugiškai sugyveno ir

pilnai kooperavo su visa Lietuvos Diplomatija. Ir ji nesiruošia pakeisti dabartinio savo nusistatymo.

Vasario 16 Gimnazijos išsilikymas Sąjungai visuomet buvo ir yra arti prie širdies. Jai Sąjunga yra skūrusi stambias ausis. Ir ateityje ją remis visomis išgalėmis.

Šia proga malonu pasidalinti informacija, kad į ALT Sąjungą vis daugiau ir daugiau įsirašo profesionalų ir aukštos rūšies verslininkų, nors ir paprasto darbo rankpelnis taip pat Sąjungai malonus ir pageidaujamas. Tai neatsitiktinis reiškinys. Anot pareiškimų, — matydami Tautinės Sąjungos tikslus ir aktyvę darbuotę lietuviškiems reikalams, negi begalim nuošaliai stovėti.

Naujų inteligentinių jėgų įsijungimas dar daugiau Sąjungą sustiprins ir pagyvins. Tas duos didesnį pajėgumą plėstis ir siekti naujų patriotinių darbų, pirmoje vietoje Lietuvos laisvinimo darbe.

Tautinė Sąjunga siekė ir sieks nuoširdaus bendradarbiavimo su įvairiomis patriotinėmis organizacijomis, neišsivadėdama savos iniciatyvos, nenutoldama nuo savų pagrindinių principų. Taip pat ji pasilaikys sau teisę bei laisvę dirbti tokius darbus, kurie reikalingi ir naudingi mūsų lietuviškame šio krašto gyvenime ir Lietuvos laisvinimo kovoje. Jos darbai nesikryžiuos su grynai politinių veiksmų specifiniais darbais.

Po pasaulį pasižvalgus

V. RIMVYDAS

Vengrija ar Pabaltijo valstybės be sovietų!

Kraštas jaudinasi dėl Chruščiovo pareiškimų. — Kremliaus bosas įspėja skandinavus. — Einama prie neutralaus valstybių bloko Pabaltijy? — Apleiskit Vengriją ar Pabaltijo kraštus ir gausite neutralią Norvegiją — siūlo sen. Knowland. — Lietuvaitė, reikalaujama teisybės, kovoja su sovietais. — Girardo byla jaudina politikus ir visuomenę. — Kodėl nemėgstami JAV kariai užjūriuose?

Leidžiama spiauti į pačią tautą...

Visai nenuostabu, kad birželio 2-sios Nikitos Chruščiovo rašyta, kad daugelis Anglijos, JAV televizijoje lankęsi, kad leidžiama sovietijos galdyti propagandą ir net juot televizijoje buvo matytas savaitę vėliau, praėjusio sekmadienio (rytą) turėjo sukelti susijaudinimą, pasipiktinimą, nusistebėjimą ir visą eilę kitokių jausmų.

Šiaip ar taip, kraštas visą savaitę jaudinosi dėl Chruščiovo pareiškimų, o jis, drauge su Bulgarijos viešėdamas Suomijos Helsinky su pasitenkinimu galėjęs prisistatyti Kremluje praleisdamas su jaunaisiais JAV prezidento televizijos žmonėmis, ir jo žvaigždė visų žvilgsnių ir jo žvaigždė televizijų ekranuose, plepalai radijo aparatuose sudarė tiesiog istorinę progą su sovietine propaganda pa-

Iš Tautinės Sąjungos seimo. Pirmoj nuotraukoj seimo prezidiumas. P. Vėbra, T. Blinstrubas, B. Gediminas ir V. Abraitis. Antrojo nuotr. S-gos pirmininkas Dr. S. Biežis kalba naujos valdybos rinkimo klausimais. Greta jo, iš kairės, matyti: Dr. J. Paplėnas, E. Karnėnas, J. Rastenis, Dr. B. Nemickas, inž. E. Bartkus ir inž. Z. V. Rekasius. Trečiojo nuotraukoj seimo dalyviai balsuoja. Prieky matosi K. S. Karpis, J. Bačiūnas ir A. Senikas.

Nuotraukos Dirvos.

rancija, šaunūs vidinės kultūros bruožai, o gal tai kai kurių užkulisinių jėgų pasitaravimas?

Jei pasidairytume, tai tokių paslaugų priešui rastume daugiau. Pvz. kai vietiniai žurnalai dažnai deda atominių įrengimų žemėlapius ar rašo, kaip vyksta kurių nors raketų gamyba, tai sakoma, kaip puiku čia dirbti svetimų kraštų šnipams! Tik nusiipirk už 20 centų naujausią žurnalo numerį ir tavo darbas bus žymiai palengvintas...

Šiaip ar taip, kraštas visą savaitę jaudinosi dėl Chruščiovo pareiškimų, o jis, drauge su Bulgarijos viešėdamas Suomijos Helsinky su pasitenkinimu galėjęs prisistatyti Kremluje praleisdamas su jaunaisiais JAV prezidento televizijos žmonėmis, ir jo žvaigždė visų žvilgsnių ir jo žvaigždė televizijų ekranuose, plepalai radijo aparatuose sudarė tiesiog istorinę progą su sovietine propaganda pa-

Amerikai prarijus piliulę

Kaip ir reikėjo laukti, prezidentas Eisenhoweris savo kolegų Kremluje propagandinę sriautą turėjo pavadinti senomis pasakomis. Ir žinoma, niekas netiki, kad Baltųjų Rūmų šeimininkas būtų pasinešęs plačiau diskutuoti su Nikita ar prašytis vietos atsakyti per sovietinį radiją (televiziją dar menkai pasiekia gyventojų mases).

Pagaliau, Kremliaus žmonės niekuomet ir nesutiktų kapitalistų (Perkelta į 5 psl.)

VASARIO 16 GIMNAZIJO FINANSINĖ PADĖTIS

Gimnazijos finansinė padėtis rodo pagerėjimo žymes, vienok negalima būtų laikyti padėti

IŠ VISUR

• Prezidentas Eisenhoweris šį sekmadienį staiga susirgo vidurių negalavimu. Pirmadienį jis buvo lankomas gydytojų, buvo atšaukti priėmimai Baltuose Rūmuose. Paskutinėmis žiniomis, prezidento sveikata taisosi.

• Grįžus į Londoną JAV atstovui nusiginklavimo derybose, H. Stasseniui, pasikalbėjimai toliau tęsiasi. Kalbama, kad JAV atstovas praneš apie amerikiečių planą pradėti dalinį nusiginklavimą. Tik klausimas, ar su tuo planu sutiks sovietai ir kiti derybų dalyviai — Anglija, Prancūzija ir Kanada.

• JAV Massachusetts valstijos Atlanto vietovę Provincetown pasiekė būrinis laivas Mayflower II, pastatytas pagal istorinio piligrimų laivo pavyzdį perplaukusio Atlantą 1609 metais per 66 dienas. Šių dienų laivas perplaukė per 50 dienų. Istorinėse Atlanto pakraščiuose vietovėse laivas su jo įgula buvo sutiktas labai iškilmingai ir vėliau jis bus rodomas turistams.

• Praėjusį savaitgalį Jordanijos karalių Husseiną lankė Saudi Arabijos karalius Saud. Jis pritaria Husseino vedamai kovai su komunizmu ir su radikalais nacionalistiniais elementais, palaikomais iš Egipto ir Sirijos.

• Clevelando simfoninis orkestras, šiuo metu vykdąs koncertų serijas devyniose Europos valstybėse, didžiausių ovacijų sulaukė sekmadienį ir pirmadienį, Danijoje, Katovicų ir Krokuvos miestuose. Koncertų biletai buvo išpirkti ir entuziazmo pagauta lenkų publika mosavo JAV ir lenkų vėliavėlėmis ir šaukė — Tegyvuoja Amerika.

• Maskvė giriąsi, kad ji ir šioje srityje sumušė pasaulinį rekordą: sulaukęs 157 metų amžiaus mirė Egor Korojev. Atseit, suprieš tik sovietuose žmonės taip ilgai gyvena...

• Berlyne, Vokietijoje, buvo paskelbta susisiekimo nelaimių apsaugos savaitė. Deja, per tą savaitę įvyko daugiau nelaimių, negu paprastai įvyksta. Žuvo 6 ir buvo sužeista 108 asmenys.

• JAV filmų mėgėjų yra apie 3,000,000. Iš jų kiekvienas per metus sunaudoja po keliasdešimt ar kelius šimtus pėdų filmų. Dabar filmų mėgėjai 95% filmų naudoja spalvotas ir tik 5% juodą-baltą filmą.

stabilizuota ar patenkinama. Praeities patirtis rodo, kad vasaros metu rėmėjų būrelių veikla apimsta ir aukų rinkimas bei siuntimas dalinai sustoja.

Norėtume išreikšti viltį, kad šiais metais aukotojai ir vasaros mėnesiais Gimnazijos nepamirš.

Jei 1956 metų lapkričio 1 d., naujai išrinktai, dabatinei Kr. Valdybai pradėjus eiti pareigas, Gimnazijos skolos siekė DM 45.987,41, tai 1957 m. gegužės 1 dienai jos sumažėjo iki DM. 26.243,84. Tuo pat laiku pereinamais, 1956 metais, skolų buvo DM 18.378,28.

Iš Tautinės Sąjungos seimo atidarymo. Pirmoj nuotraukoj, pirmoj eilėj — A. Senikas, V. Abraitis, J. Bačiūnas, Dr. A. Gerutis, V. Rastenis. Antrojo — ady. J. Smetona sako atidaromąjį žodį. Trečiojo — kalba konsulas P. Daužvardis. Greta Tautinės S-gos pirmininkas Dr. S. Biežis. Ketvirtojo — pirmoj eilėj Dr. J. Bartkus, P. Vėbra, inž. E. Bartkus. Kitose eilėse matyti P. J. Ziūrys, A. S. Trečiokas, ponis Biežienė ir kt. Nuotraukos Dirvos.

DIRVA ★★ ★ THE FIELD

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainą 10 centų.

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Ateinantį šeštadienį ir sekmadienį daug kur šio laisvojo krašto lietuviai minės skaudžiuosius trėmimus iš Lietuvos, vykdytus 1941 metais birželio mėnesį. Minės tūkstančius brangių vardų, baisiojo teroro perspaudoje prapuoliusių anapus geležinės uždangos. Minės vėlesnių ir dar baisesnių trėmimų, vykdytų 1946, 1947 ir 1948 metais aukas. Minės pavergtus Lietuvos žmonių kancias, kurios tol nesibaigs, kol šio šimtmečio skaudžioji ryškė nebūs sulaužyta ir visos žmogų priklausiančios laisvės atstatytos. Dalyvausime visi, dalyvausime gausiai. Sakykime kalbas ir šaukimės pagalbos ne savųjų tarpe. Dėkime visas pastangas, kad mūsų balsą išgirstų tie, kurie gali mūsų tautos didelę nelaimę mums padėti.

Daug mūsų gražaus jaunimo — Mergaičių ir vyrų paskutinį kartą uždaro ilgesnį laiką lankytojų mokyklų duris. Vieni iš jų eina kitur mokytis, antri savarankiškai duonos pelnytis, tretį pašių aukštųjų mokslų viršūnių siekti.

Didelis džiaugsmas tėvams, nemažesnis ir visai lietuviškai bendruomenei, kad praturtėjame tokiais nariais, kuriems abi, mums taip svarbios kalbos, vienodai žinomos, kad mokslo pagalba mes galime stipriai atsiirti ir visus šio krašto įtakinguosius ir juos lenkti savo tautos ir tėvynės reikalų gynymai.

Taip pat daug tūkstančių jaunuolių ir pavergtose mūsų tėvynėje uždarys mokyklos duris. Vieni iš jų išeis kieti ir žinantieji ko siekia, bet bus nemažai ir komunistinių nuodų sužalotų. Gaila, kad ir labai trokšdami, mes negalėsime didvyrių keliais pasiryžusių eiti pasveikinti, ir žalojamuosius pagloboti, kad jie, mūsų seserys ir broliai, baisiose audros grįžtų į kelią, kuris kankinamos tautos per šimtmečius nebuvo pamastas ir visą tautą nuvedė laisvės keliais.

Uždarys mokyklos duris ir mūsų artimųjų vaikai baisioje sovietinėje tremtyje, už Uralo kalnų ir stepių plytybėse. Jie visi nešis skaudžiausias žaizdas, nes tai kalinių vaikai, kurie dienos ir naktį grįžta mintimis į išplėstos tėviškos sodus ir laukus.

Taip, mokslo metai baigti. Lietuvos vaikai, persekiojami priversti keliauja per sveikimas ir savas žemes. Jie lenkiasi mokslo žibintą. Vieni jį pajęs iškelti iki aukštųjų, kiti nueis eiliniams vieškeliais. Bet visi tesėkite tėvų žemei šventąjį pažadą — skintis kelius sau, bet drauge skinti ir platų kelią laisvai Lietuvai Tėvynei!

Siame Dirvos numeryje spaudžiame daugiau vaizdų iš įvykusio Tautinės Sąjungos seimo. Jų bus dar ir kituose Dirvos numeruose, kadangi mūsų skaitytojai pageidauja laikraštį kiek daugiau iliustruoti lietuviško gyvenimo nuotraukomis.

Šia proga mes prašome visų savo bendradarbių ir skaitytojų,

kad turintieji tokių nuotraukų, kurios vaizduoja mūsų darbus, mūsų pasižymėjusius veikėjus, mums jas atsiųstumėt. Taip pat, kas išgalit, prie tų nuotraukų, prijunkit ir klišių kaštams padengti vieną kitą dolerį. Klišių gaminimas labai brangus, ir be specialios paramos, kol kas mes to prašymo pilnai negalime įvykdyti. Vienok, kiek tik sąlygos leis, mes tą skaitytojų prašymą ateityje pildysime.

BENDRUOMENĖS ŽINIOS

Metraštis

JAV Lietuvių Bendruomenės metraščio red. J. Cicėnas informuoja, kad straipsnius metraščiui jau yra atsiuntę Audėnas, dr. Girnius, S. Sužiedėlis, Yla, Baltinis, Ignatonis, Greimas ir kt. Linkėjimus yra atsiuntę vysk. Brizgys, prel. Krupavičius, prof. M. Biržiška, prof. J. Kaminskas, E. Simonaitis, Alto pirm. L. Šimutis, V. Rastenis, prof. Kolupaila, inž. Vilčinskis, min. P. Zadeikis ir kt.

Bendruomeninę dalį rengia šie autoriai: prel. J. Balkinas rašo apie priešlokinius ir lokinius laikus, J. Šlepetys — apie Bendruomenės Tarybą, St. Barzdukas — apie Bendruomenės Centro Valdybą, J. Kreivėnas — apie LB Kultūros Fondą, W. M. Chase — apie LB Finansų Komisiją. Apygardų ir apylinkių valdybos veiklos aprašymus taip pat siunčia, bet šį uždavinį yra atlikusios dar nevisos, tad prašomos paskubėti. Metraštis bus ne tik Lietuvių Bendruomenės siekimų, gyvenimo ir darbų atspindys, bet ir mūsų valios pareiškimas lietuviams išlikti. Tai bus pasisakymas už teisę laisvai savo tėvynėje gyventi bei tvarkyti ir tautinės sąžinės balsas nutaustimo grėsmei atsispirti. Be gyvųjų autorių žodžio, metraštyje ir mus kalbės ir mirusieji mūsų tautos darbuotojai.

Svarstomas ir metraščio vardas. Pasiūlyta ir šiuo metu apsiesta prie Atšvaito.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 5-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biezis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trenad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Tel. oficio EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center

2336 West Chicago Ave
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3-30, 6-8-30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
Tik ausitarus trečiadniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

KAS ir KUR

• Lietuvos Konsulas Chicagoje atspaudė skoningą leidinį "The Soviet aggression against Lithuania", parašytą min. St. Lozoraičio. Kiek teko patirti, to leidinio atspauda 2000 egz.

• Būdamas Amerikos Jungtinių Valstybių sostinėje, min. S. Lozoraitis lankėsi Valstybės Departamente ir kalbėjosi tenai taip pat klausimais, susijusiais su Lietuvos ministerio Vasingtone mirtimi.

• Lietuvos Ministerio Povilo Zadeikio atminčiai pagerbti New Yorko Generalinio Konsulato pareigūnai: J. Budrys — gen. konsulas, V. Stasiškis — konsulas, A. Šimutis — vicekonsulas ir A. Mackevičienė — sekretorė, šalia padėtų gėlių, dar paaukėjo Vasario 16 Gimnazijai 75 dolerius.

• Petro Kiaulėno kūrinių paroda įvyksta birželio 15-16 dienomis Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island. Besidomintieji galės pamatyti ir tuos darbus, kurie buvo išstatyti perėjus pavasarį Parizyje ir kur jie susilaukė gražaus kritikė dėmesio.

• Organizacijos bei asmenys, norintieji sveikinti Jaunimo Kongresą, prašomi sveikinimus siųsti šiuo adresu: Jurgis Štuopis,

Bendruomenės Tarybos III sesija

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos III sesija šaukiama Chicagoje rugp. 31 ir rugsėjo 1 bei 2 d. Patalpas posėdžiams pažadėjo parūpinti Bendruomenės Chicago Apyg. Valdyba, ji taip pat atvykusius Tarybos narius ir priims.

Tarybos sesijos darbų tvarkoje daug svarbių klausimų: centrinių organų pranešimai, kontrolės komisijos aktas, diskusijos dėl pranešimų ir jų tvirtinimas, specialūs pranešimai mes žvilgsnį į JAV Lietuvių Bendruomenės ateitį, bus svarstomas Bendruomenės Tarybos darbo statusas, pasisakyta dėl Bendruomenės šventės ir ženklelio, išrinkti JAV Lietuvių Bendruomenės atstovai į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės 1958 m. New Yorke įvykstantį seimą ir kt.

Į komisiją Bendruomenės Tarybos darbo statutui paruošti yra pakviesti čekigiečiai Tarybos nariai: J. Bajercius, R. Skipitis ir M. Rėklaitis. Bendruomenės padėčiai kritiškai įvertinti pakviesti niūjorkietis A. Bendorius ir bostoniškis dr. J. Girnius.

Meninė PLB Seimo programa

1958 m. New Yorke įvyksta Pasaulio Liet. Bendruomenės Seimas siejamas su dideliu ir svarbiu kultūriniu įvykiu. Buvo iškilę du siūlymai: rengti simfoninės lietuvių muzikos koncertą ir statyti tautinę misteriją, kurios konkursas yra paskelbtas Kanados ir JAV LB Kultūros fondų (jei konkursas reikiamo lygio kūrinių neduotų — tuomet rengti jau turimų lietuviškų kankatų koncertą su simfoniniu orkestru).

PLB Seimo Organizacinio Komiteto gegužės 18 dienos posėdyje dauguma balsų buvo pasisakyta už antrąjį variantą. Į pastatymo techninę komisiją yra pakviesti J. Makauskis ir kun. V. Dabušis, pastatymo darbams vadovaus Centro Valdybos narys kult. reikalams Čiurlionio ansamblio meno vadovas muz. Alf. Mikulskis.

Į Centro Valdybą yra atėjusių ir naujų siūlymų, su kuriais susipažįstama.

Kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą

Lietuvių Charta yra paskelbusi labai gražų dėsni: "Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklą kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą". Kiekvienas atlikime šią bendruomeninę pareigą!

3237 So. Lituanica, Chicago 8, Illinois.

• Rusijoje mirė generolas Baltušis-Zemaitis, kuris Maskvos 1940 metais buvo atsiųstas į Lietuvą likviduoti mūsų kariuomenės.

• Gen. Stasio Raštikio atsinimų II tomas išeis iš spaudos liepos mėn. Knyga jau atspauda ir atiduota rišklon. Leidžia "Lietuvių Dienų" leidykla.

• Liepos 20-21 d. Vasario 16 Gimnazijoje, Vokietijos Krašto Valdyba numato sušaukti apylinkių pirmininkų, seniūnų ir vargo mokyklų mokytojų suvažiavimą, kuriame bus aptariami organizaciniai, lietuviybės išlaikymo, vargo mokyklų ir kiti bendruomenės reikalai. Numatyta, kad dalyvaus 60-70 asmenų. Paskutinis toks suvažiavimas yra buvęs 1955 metais.

• Vasario 16 Gimnazijoje lietuvių kalbos ir literatūros mokytojų nuo gegužės 15 dienos paskirtas St. Vyktintas-Povilavičius.

St. Vyktintas yra 1942 metais baigęs Vilniaus Universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą ir mokytojavęs nepriklausomoje Lietuvoje Šakių ir Alytaus gimnazijose.

• Vasario 16 Gimnazijoje nuolatos mokytojų 2, o protarpiais net ir 3 lietuvių kalbos ir literatūros dėstytojai. Pastaruoju laikui mokytojų V. Natkevičiui išsikėlus į Muencheną ir mokytojams A. Venclauskiui ir V. Snarskiui išemigravus į JAV, lietuvių kalbos dėstytojų vieną trumpą tarpą visai nebuvo. Atvykus mokytoju St. Vyktintui, nuo gegužės 16 d. lietuvių kalba dėstoma jau visose klasėse.

Kaikurių mokslo šakų mokytojų trūksta, tad trijose žemesnėse klasėse tuo tarpu dėsto kitų specialybių mokytojai.

Gamtai ir chemijai dėstyti yra kviečiamas dr. Damijonaitis.

• Valdo Adamkavičiaus pastangomis Čikagoje Meissner Engineering Companyje dirbą lietučių suaukoję ir persiuntę "LITUANUS" kultūriniam anglų kalboje išėmančiam žurnalui \$200. Tai gražus pavyzdys visiems, kaip reikia rūpintis lietuviškais reikalais.

Aukos laukiamos ir iš kitų tautiečių. "LITUANUS" adresas: 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

• Aldona ir Genė Švėgždaitės maloniai prašo atsilipti buv. Joniškio gimnazijos drauges (us) ir bendrą klases (ius). Kreiptis į R. Šomkaitę, 9 Maple Ave., MORRIS PLAINS, N. J.

• Žymusis lietuvių krepšininkas Pranas Lubinas kalbėjo Lietuvos Vyčių susirinkime, įvykusiame birželio mėn. 2 d. Lant Lubes, Statler viešbutyje. Maloniai noršimė savo gyvenimą Lietuvoje, savo kalboje sustojo ties sporto gyvenimu nepriklausomybės laikais Lietuvoje. Labai įdomiai papasakojo apie Europos krepšinio pirmenybes Kaune 1939 metais. Susirinkime dalyvavo su savo žmona Mary Agnes. Lubinai augina sūnų ir dukrą. Abu pažadėjo dalyvauti Lietuvos Vyčių seime, kuris įvyks rugpjūčio 8-11 dienomis Statler viešbutyje, Los Angeles mieste. Pranas Lubinas gimęs Los Angeles mieste, lankęs Kalifornijos Universitetą Los Angeles mieste (UCLA) ir Kalifornijos Universitetą Berkeley mieste. Yra baigęs teisės mokslus. Berlyno olimpiadoje jis vadovavo J. A. V-bių krepšinio komandai ir laimėjo aukso medalį. Krepšinį žaidžias dar ir dabar. Jojo adresas: Mr. Frank Lubin, 1801 South Manhattan Pl., Los Angeles 19, Calif.

Patarš kaimynai

prenumeruoti

DIRVA

OMAHA

PELŲ SĖJA PRIEŠ VEJĄ

Tai pavadinimas komedijos, kurią gegužės 25 d. suvaidino Omahos scenos meno mėgėjų būrelis. Komedija 2-jų veiksmų; jos autorius ir režisierius — Gasparas Velička.

Siame pastatyme autorius pasiūpė iš vyrų neryžtingumo ir moterų sumaterialėjimo. Taigi, scenoje ir matome posėdį penkių vyrų, pasišovusių pastatyti kolonijai lietuviškus namus. Apie vyrų posėdį sužinojusios jų žmonos posėdį išardo ir namų statymas paposėdžiavimu ir baigiasi.

Šalia nevykusių pastangų pastatyti lietuviškus namus, komedijoje dar matome senbernio pastangas įsipiršti jaunai, kaprizingai gražulei. Tiek namų statytojų, tiek senbernio pastangos baigiasi, autoriaus žodžiais tariant: — Pelų sėja prieš vėją.

Komedijoje vaidino: pats autorius ir režisierius G. Velička, I. Šarkaitė, J. Agurkis, O. Ogilvytė-Kudirkienė, S. Radžiūnas, A. Neliubavičius, J. Petrulytė, V. Sederavičius, D. Šarkaitė ir G. Kovaitė. Dekoracijos: Pr. Kvedaro ir Pr. Totilo. Apšvietimas — J. Jablonskio.

Komedija, kaip liečianti naujųjų lietuvių emigrantų buitį, yra aktuali, o drauge ir nuotalkinga. Čia daug jūmoro ir sąmojaus, o drauge kiek susaržuotos ir gyvenimiškos tiesos.

Į šį parengimą publikos prisirinko pilna salė. Pelną turėta apie \$200.00, kas Omahos sąlygomis yra labai daug.

Nors vaidintojai turi ir savų piniginių sunkumų (inventoriaus įsigijimas), tačiau iš gauto pelno paskyrė BALFui \$25.00, kuriuos prašo panaudoti šalpai lietuvių tremtinių Sibire.

KONCERTAS

Bach, Mozart, Tchaikowsky — tai žymūs vardai muzikos pasaulyje. Jų ir eilės mažiau žinomų kompozitorių kūrinių turėtoje progos klausyti gegužės 26 d. Joslyn muziejaus salėje, Omaha-je. Debiutavo sopranas Irena Šarkaitė.

Nesimu koncerto vertinti iš esmės, tačiau turu pasakyti, kad eiliniam klausytojui jis suteikė malonų pasigėrėjimą. Už tai publika nepagalėjo debiutantei gausių katųčių, o paskutinį kūrinių išpildžius, dainininkės pasisekimas buvo atžymėtas ir puikiomis gėlėmis. Akompanavo Mrs. J. Curtis Edwards.

I. Šarkaitė lanko privačią dainavimo mokyklą jau ketvirtą metą. Ji jau kelinti metai kai pasirodo solo dainomis minėjimų metu ir solo giesmėmis — bažnyčioje.

Į ją buvome pratę žiūrėti kaip į puikų balsą turinčią gabią mėgėją-dainininkę. Tačiau šiuo koncertu I. Šarkaitė įrodė, kad ji jau nebe mėgėja, o kandidatė į rimtas dainininkes.

J. P.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vakarams biuletus, vestuvių pakvietimus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

DETROIT

STUDENTŲ ISVYKA — FINIS SEMESTRI

Šį šeštadienį, birželio mėn. 15 d., įvyksta Liet. Stud. S-gos Detroito skyriaus iškyla į naujai įrengiamą A.L.R.K.F. stovyklavietę prie Manchester, Mich. Nors nėra nustatytos iškylas formalios pradžios, tačiau visi kviečiami rinktis iš pat ryto praleisti savo tarpe gamtos prieglobstyje visą dieną.

7 val. vak. įvyks studentiškas laužas. Jam pasibaigus, 9 val. vak. prasidės šokiai American Legion namuose, pačiame Manchester miestelyje.

Visi Detroito studentai ir lietuviškas jaunimas bei skyriaus bičiuliai kviečiami gausiai atsilankyti.

LINDEN, MICH.

VASARVIETĖ NIDA

Orui atsilus vasarvietė Nida ant Lobdell ežero, Linden, Mich. jau pradėjo savo sezoną. Vis daugiau atvažiuoja žmonių praleisti sekmadienius ir savaitgalius.

Nuo birželio mėn. vidurio atvažiuoja ir pirmieji vasarotojai: A. Ramanauskienė su šeima iš Chicago, L. Dūda su šeima iš Kanados ir A. Am. Banėnai ir J. Mitkus iš Detroito.

Kviečiame visus detroitiečius bei kitų vietovių lietuvių savaitgaliais apsilankyti, pabūvoti, apsižiūrėti... ir jei kurie manytu vasaroti užsisakyti vasarnamius iš anksto.

Vasarotojai priimami ir su maistu. Dėl smulkesnių informacijų rašyti — 16228 Haviland Beach, Linden, Mich., arba skambinti Linden, P.R. 4-2448 Kodakams.

BOSTON

A. L. B. BOSTONO APYLINKĖ RENGIA BAIŠIŲJŲ BIRŽELIO TRĖMIMŲ VIEŠĄ MINĖJIMĄ

Jis įvyks birželio mėn. 15 d., 7 val. vakare, šeštadienį, Municipal Building salėje, E. Broadway, So. Boston, Mass.

Kalbės prof. K. Pakštas iš Washington, D. C.

LIETUVIAI PER LIETUVIUS — LIETUVIAMS!

DAINORA

49, THORNTON AVE., LONDON, W. 4

Telf. CHI 2107

SIUNČIA DOVANŲ SIUNTINIUS LIETUVON IR SIBIRAN

IŠ EUROPOS

NEBRANGIAU kaip kiti, bet žymiai GREICIAU!

Medžiagos, avalynė, vaistai, laikrodžiai, baltiniai ir kit.

Ypatingai skubiam reikalui esant, užsakymai priimami telefonu Londone, CHI 2107.

Telefoniniai užsakymai automatiškai įrašomi plokštelėn, todėl negali įvykti klaidų.

ORO PASTO siuntiniai Lietuvą pasiekia per 10-15 dienų. Paprastu paštu 4-5 savaitės. Oro paštu 1 kilogramo persiuntimas kaštuoja 24 šilingai, arba 3 dol. 30 centų. Kiekvienas selantis klg. — 9 šilg., arba 1 dol 30 centų.

Pareikalavus, vaistai siunčiami pagal prisiųstą receptą. Visi patarimai, paaiškinimai, kainoraščiai lietuvių kalboje siunčiami nemokamai. Kiekvienas siuntinys, įskaitant visas išlaidas, apdraudžiamas. Įmokėjimai grąžinami, jei siuntinys dingtų.

Rašykite lietuviškai, atsakysime lietuviškai tą pačią dieną.

Meninėje dalyje dalyvaus: solistė Stasė Daugėlienė, okomponuos kompozit. Julius Gaidelis. Deklamuos Bostono Dramos sambūrio aktorė Regina Norvaišaitė ir Algis Gustaitis. Taip pat girdėsime jauną muziką, kompozitorių Darių Lapinską išpildant savo ir kitų kūrinius pianinu.

Įėjimas visiems laisvas.

Su tikra viltimi kviečiame visus lietuvius taip pat organizacijas su vėliavomis šiame minėjime gausiai dalyvauti.

NAUJA VASARVIETĖ — ALAUSAS

Nuo birželio mėn. 1 d. Ignas Vilėniškis atidaro netoli Bostono — 30 mylių, prie ežero Oldham Pond Pembroke, Mass., vasarvietę.

Grazi vieta, geras paplūdimys. Vasaraujanti šeima gauna savo žinion laivelį. Virtuvėje gali pasigaminti valgyti arba laiveliu pavažiavus 10 min. paežerėje yra užkandinės. Kasdien atvežamas pienas.

Iš Bostono reikia važiuoti apie 1 valandą keliais 3, 18, 58-14. Keturioliktą 2 mylias pavažiavus sukli miškan keliu Taylor Pt. Rd. ir prie ežero, vila su užrašu Alausas.

Kambarius galima užsisakyti savaitėmis ar savaitgaliais. SKL. Intitel. AN 2-8384 (25)

NAUJIENA!!!

PINIGAI siunčiami į Sov. S-gą, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00

Pristatoma per 2 savaites. Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaidos didžiausia suma \$50.00. Tačiau galite siųsti perlaidų kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, NEWARK, N. J.

Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

Jaunimas i kongresą

Lietuvos Jaunime, buvo laikas, kada keletas šviesuolių kalnus nuversdavo, bet šiandien kelių negana; šiandien reikia visų ryžto ir darbo. Mūsų tėvų žemė guli paslika po okupacijos jungu, jos vaikai nyksta Sibiro taigose ir emigracijos materializmo dumble. O Ji, kas diena vis silpstančių balsu, šaukia:

Lietuvos Jaunimo, karštų širdžių ir tvirtų rankų šiandien reikia. Tėvų — senųjų darbuotojų gretos retėja ir jų pečiai jau nebetoki tvirti. Ko vertas tas, kuris motiną palieka mirties patale, ko vertas jaunimas neklausęs engiamos tėviškės balso, užmirštas gimtą kalbą ar metą į šalį mūsų garbingas tradicijas? Jau pribrendo laikas nors dalį egzistencijos kovos paimti ant jaunųjų pečių, jau pribrendo laikas atsakyti į Tėviškės šauksmą, ir todėl,

Lietuvos Jaunime, šių metų birželio 29 ir 30 dienomis Čikagoje šaukiamas Jaunimo Kongresas. Reikia aptarti dabartines mūsų problemas, išsiaiškinti ir susiderinti laisvinimo kovos būdus ir išreikšti lietuvių jaunimo ištikimybę kovojančiai Lietuvai. Susibūrkim visi į šį Kongresą, tenielieka nei vieno prie svetimo krašto pastogių židinių. Stokime visi skaitlingai, kad prieš savo pranokėjus ir prieš savo palikuonis galėtume pasišventusiomis širdimis ir galingu balsu pasiskelbti: MES — LIETUVAI!

Iki pasimatymo Kongrese,

Jaunimo Kongresui
Ruošti Komitetas
* *

JAUNIMO KONGRESO PROGRAMA

Visi keliai veda į Chicago, kur birželio 29-30 d. International Amphitheatre ir Morrison Hotel įvyksta pirmasis Amerikos-Kanados lietuvių Jaunimo Kongresas — Tautinių Šokių Festivalis.

Mūsų visuomeniniame gyvenime tai yra vienas iš didžiausių įvykių, nes šiuo susibūrimu norima pakreipti tautišką dvasią pozityviu keliu. Jaunimo Kongrese norima atkreipti dėmesį į dabartines jaunimo problemas ir imti pirmuosius žingsnius link jų išsprendimo. Šiame Kongrese norima įkvėpti entuziazmo lietuviškai idėjai, lietuviškam darbui.

Užtikrinti kongreso pasisekimą jau virš pusės metų kaip keliasdešimt asmenų dirba plenu, technikinėje, programos, spaudos ir kitose komisijose svarstydami, sprenddami ir persvarstydami kiekvieną detalę. O tų detalių begalės. Vien tik programos suplanavimui idėjų šimtai valandų. Pagaliau temos surastos, žmonės sukviešti ir programa susiformuoja maždaug panašiai:

Pagrindinės temos (kiekviena paskaita apie 45 min. Diskusijų nebus).

1. Jaunimas ir šeima — A. Kriščiūnaitė.

Jaunimo ir šeimos problemos. Jaunimas ir veikla (organizacijos, sportas) ir religija ir jo tautiškumas.

2. Jaunimas ir aplinkos problemos — V. Vardys.

Kartų bendradarbiavimo problemos; lietuviško dialogo tęsinys. Aplinkos įtaka į jaunimą; jaunimo įtaka į aplinką — tautiniais kultūriniais ir kitais atžvilgiais.

3. Jaunimas ir ateities perspektyvos — Br. Vaškėlis.

Lietuva ateityje ir jaunimas. Jei Lietuva būtų išlaisvinta artimoje ateityje... Jei tremtis tęstusi ilgesnį laiką... Jaunimo paskirtis abejais atvejais.

4. Susumuojanti baigiamoji kalba — V. Adamkavičius.

Meilė tėvynei ir konkretūs darbai.

Sekcijos. Mažesnė grupė bus nagrinėjamos pagrindinės kongreso mintys jas pritaikant specializuotai šakai. Sekcijų natarimai rezoliucijos bus patiekę tos plenomo uždarojo posėdžio metu.

Planuojamos sekančios sekcijos:

1. griežtybės mokslų,
2. lietuviškos dainos ir šokio,
3. literatūros ir spaudos,
4. meno,
5. moksleivių,
6. socialinių, visuomeninių mokslų,
7. sporto,
8. informacinė sekcija anglų kalba tema: Lietuva ir lietuviškas, jaunimas Amerikoje.

Bet čia paduoti tik bendri programos bruožai. Vyks dar daug nesuminėtų dalykų, kaip, šeštadienį vakare šokiai didžiausiame pasaulyje (plotu) civiliniame name Merchandise Mart, sekmadienį, po Kongreso uždarymo, Šokių Festivalis, vakare banketas ir šokiai.

Šiuo Kongresu bus įrodyta, kad lietuviybė yra ne tik pareiga, bet ir malonumas, kad abu susilieja į vieną.

LITUANISTIKOS STUDIJOS FORDHAME

Šią vasarą Fordhamo universitete pradeda pirmąjį lituanistikos semestrą. Bus dėstoma lietuvių kalba, istorija, literatūra ir lietuvių civilizacija.

Dėstys 4 nuolatiniai lektoriai ir 9 svečiai lektoriai. Studentai galės gauti 6 kreditus. Užsiregistruoti gali ne tik studentai, norintieji gauti kreditus, bet ir laisvieji klausytojai. Laisvais klausytojais gali būti suaugę asmenys arba vidurinės mokyklos baigiamosios klasės mokiniai. Užsiregistruoti galima ir vienam kursui.

Iki birželio 5 d. užsiregistruoti 18 studentų. Iš jų 13 seselių ir 5 civiliai studentai. Visi jie čia gimę (antros, trečios eilės). Iš naujai atvykusių nėra nei vieno. Tikimasi, kad ir naujieji ateiviai atsitys savo atstovus.

Paskaitos pradėdamos liepos 5 dieną ir bus rytais nuo 9 val. iki 1 val. Kaikurios vizituojančių lektorių paskaitos bus popietinėmis valandomis. Apie tai bus pranešta spaudoje.

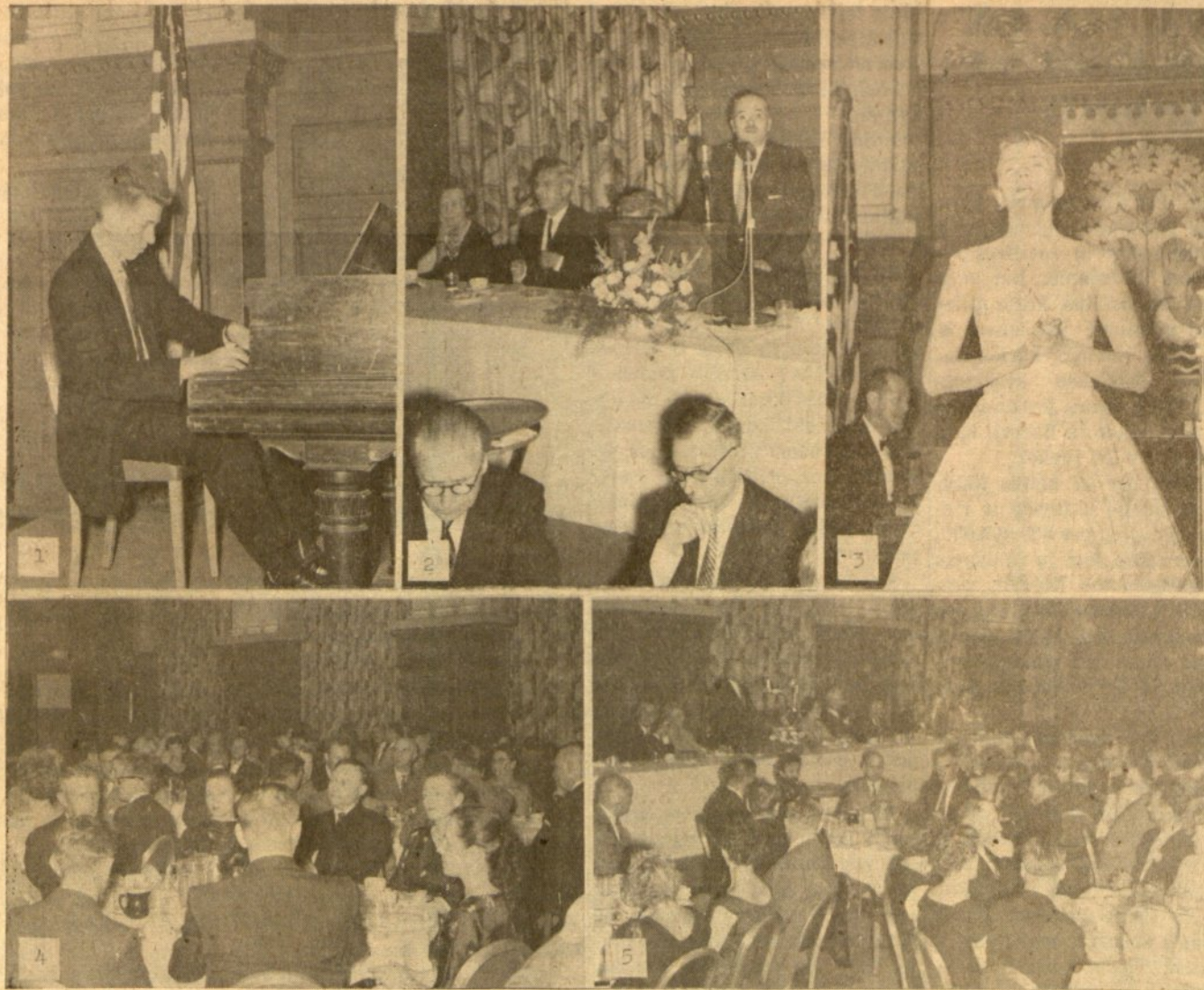
Norintieji užsiregistruoti, turi užpildyti specialią anketą, kuri gali būti jiems pasiųsta paštu. Kreiptis.

Director of the Lithuanian Program,
Box 566,
Fordham University,
New York 58, N. Y.
Tel. Fordham 7-5400, Ext. 218.

PASIZYMEJUSIOS LIETUVAITĖS

Birželio 6 d. Putnam Catholic Academy, Putnam, Conn., įvyko baigimo iškilmės. Tarpe 27 šiais metais mokyklą baigusių buvo septynios lietuvaitės: Jūratė A. Bernotaitė, Roma S. Bilskytė, Gražina M. Gulaitė, Dalia M. Kėblinskaitė, Kristina Paprockaitė, Gražina V. Pauliukonytė ir Aldona Simutytė. Lietuvaitės kaip grupę parodė gana aukštą pažangos lygį moksle, iš jų tarpo buvo ir klasės pirmoji mokinė — Kristina Paprockaitė, kuriai ir atiteko garbė pasakyti klasės vardu atsisveikinimo žodį. Iš dviejų pagyrimo lapų gavusių abiturienčių už ypatingą pažangą muzikoje vienas irgi teko lietuvaitėi — Aldonai Simutytei.

Dilomus abiturientams išdalinio Norwich Vyskupas B. J. Flanagan. Į baigimo iškilmės buvo suvažiuavę abiturienčių tėveliai iš New Yorko ir kitų miestų. Visos lietuvaitės gyveno Nekalto Prasidėjimo Seselių bendrabutyje Putnam, Conn., iš kur lankė prancūzių vienuolių vedamą Putnam Catholic Academy. Be to, lietuvių seselės savo keliu dėstė lietuvaiteis lietuvių kalbą, istoriją, muziką ir kitus dalykus už akademijos ribų. Kad lietuvaitės parodė pažangą moks-

Iš Tautinės Sąjungos seimo banketo. Pirmoj nuotraukoj — skambina A. Smetona. Antroj — kalba konsulas P. Daužvardis. Greta Dr. S. Biežis ir J. Tūbelienė. Apačioj V. Brazilius ir V. Alseika. Trečioj — dainuoja A. Stempuzienė. Ketvirtoj ir penktaj — banketo dalyvių dalis, kurių buvo virš 120. Nuotraukos Dirvos.

SKIRTUMAI TARP JAV IR RUSIJOS ELGSENOS

Iš Petro Daužvardžio, Lietuvos konsulo Čikagoje kalbos, pasakytos Tautinės Sąjungos bankete

Clevelandas yra lietuvių Meka: čia ilsisi Lietuvos Prezidento Antano Smetonos palaikai; čia Kultūriniuose Darželiuose yra lietuvių tautos rezistencijos ir kovos simboliai dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės; čia yra Amerikos Lietuvių Bendruomenės vadovybė; čia ir laikraščiai yra draugiški lietuviams ir Lietuvos reikalams.

Atsimenant visą šį foną ir žiūrint į tarptautines ir Lietuvos problemas, suprantama pareiga paliesti pagrindinius taškus.

Didžiausios pasaulio jėgos — demokratinė Amerika ir diktatorinė Rusija varo propagandą dėl savo pasaulinių principų ir sistemų. Rusija naudoja apgavystes ir dvilypumą. Amerika kalba apie laisvę ir padeda tautoms kovojančioms dėl laisvės. Rusija irgi kalba apie laisvę, bet jai nė kiek nepadeda. Ji visom priemonėm laisvę varžo.

Jungtinės Valstybės ir jų sąjungininkai sudarė po antrojo pasaulinio karo visą grupę naujų valstybių. Ryškiausias pavyzdys yra skirtume tarp Pilipinų ir Baltijos valstybių. Amerika Pilipinus paskelbė nepriklausoma

le ir ypatingai lituanistikos dalykuose, didelė dalis nuopelnų priklauso Nekalto Prasidėjimo Seselėms, kurios su dideliu pasišventimu ir pasiaukojimu lietuvaiteis mokė, globojo ir auklėjo.

P. B.

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS**

ti sovietų užmačias tiems, kurie jų nežino ir kurie kai kada patiki jų netikra daina.

Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių likimas yra tokioj padėty, kad jis gali būti perkeltas į politines diskusijas tarptautinėse tribūnose. Iš teisinės pusės šios valstybės vis dar yra nepriklausomos, bet sovietų okupuotos. Jų oficialūs atstovai veikia Jungtinės Amerikos ir kitose laisvose valstybėse. Joks tarptautinis organas nepripažino, kad jos priklausancios sovietams. Sovietai jas kontroliuoja tikrai jėga, visiškai nežiūrėdami į tarptautinius įstatymus ir lietuvių tautos norą.

Tarptautiniai įstatymai ir įstatymus respektuojančios valsty-

bės pripažįsta Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvių tauta nori ir reikalauja laisvės bei nepriklausomybės.

Red. pastaba. Didžioji Clevelando spauda, konsului P. Daužvardžiui esant Tautinės Sąjungos seime, tos kalbos esmingiausias ištraukas atspausdino ir tuo patarnavo Lietuvos laisvės bylai.

PAIEŠKOJIMAI

Lietuvos Generalinio Konsulato New Yorke paieškomi asmenys:

Ališauskas Vincas, sūn. Jono, inžinierius.

Andrijauskas Antanas (Andrews), sūn. Mykolo, iš Maciui-

čių k., Gargždų val.

Augutis Jonas, Juozas ir Mykolas, iš Utenos apskr., gimę 1914, 1923 ir 1910 m.

Aušrotas Juozas, Silvestro sūnus ir jo sūnūs Edvardas ir kiti, iš Šeškinų k., Bartininkų val.

Baltraišūnas Jonas, iš Pasvalio.

Banionis Vincas ir Banionytė Magdė.

Briedelienė-Pucevičiūtė Katrė, d. Antano.

Dalidavičius Petras, sūnus Adomo.

Glamba Antanas, kil. nuo Skriaudžių.

Glambaitė - Kolosierienė Ona, kil. nuo Skriaudžių.

Grinčytė-Ramanauskienė Elena, vyras Ramanauskas Vytautas ir sūnūs Rymantas ir Vytautas, gyvenę Biržų apskr.

Jakubenienė - Kazlauskaitė Agota.

Kazlauskaitė - Jakubenienė Agota.

Keiba Kazimieras, sūn. Jono.

Kolosierienė - Glambaitė Ona, kil. nuo Skriaudžių.

Lišauskas Kazimieras, sūn. Kazimiero.

Lukšas, Aleksas ir jo sūnus Aleksas.

Makštelė Juozas, gyveno Kanadoje, Edmontone.

Matulionis Stanley, gyveno Ciceso, Ill., 1243 So. 48 Couit.

Navickaitė - Povilaitienė Magdaleną ir sūnus Leonas.

Oželis Vytautas, dirbęs kasyklose Malarit, Quebec, Kanadoje.

Pakalnis Vytautas-Arvydas.

Pocius Stasys, sūn. Benedikto, iš Indrėtiškių k., Luokės parap.

Povilaitienė - Navickaitė Magdaleną ir sūnus Leonas.

Pruselaitis Antanas, sūn. Prano, iš Marijampolės val.

Pucevičius-Pocius Jurgis, sūn. Antaio.

Purlys Rapolas, sūn. Kazio, iš Balninkų val., Ukmergės apskr.

Ramanauskas Vytautas, sūn. Jono, iš Šakių apskr.

Vonžadas Povilas, sūn. Stepo ir Jadvygos.

Jieškomieji ar apie juos turintieji bet kurių žinių prašomi atsiųsti Lietuvos Generaliniam Konsului šiuo adresu:

CONSULATE GENERAL OF
LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

**KADA JŪS ILSITĖ...
ATSIGAIVINKITE
UGNIM VERDAMU
STROH'S ALUMI!**

Pavėsis, gamakais ir šalta dėžutė Stroh's alaus lengvai pasiekiami. Koks puikus būdas praleisti vasaros popietį! Stroh's turi lengvą, skanų, daugiau gaivinantį skonį... tik Amerikoje ugnim verdamas alus — verdamas prie 2000 laips. Kada jūs ilsitės... atsigaiivinkite su geriausiu... Stroh's!

Jums patiks

Stroh's

yra šviesesnis!

Dabar už vietinės kainas!

The Stroh Brewery Co. Detroit 26, Michigan

AR SAVAS PAS SAVĄ YRA TIK TUŠČIAI SKAMBANTIS ŠUKIS, AR JI REIKIA ĮGYVENDINTI

P. J. ZIORYS

Per visą eilę metų, aš, kaip ir tūkstančiai mūsų išeivijos lietuvių klausiau mūsų prakalbių, skaičiau ilgiausius straipsnius ir knygeles, ir su maža išimtimi, visur radau ir randu perpildytą perdėtos panegirikos ir nepagrįstų pagyrų.

Suprantama, kad nuolatos save peikiant, pagaliau nors ir iš dalies gali tokiu tapti, kokiais save perstatom. Bet save giriant reikėtų prisilaikyti lygsvaros ir skaitytis su esamais daviniais.

Aš pats dažnai rašiau ir rašysiu apie mūsų didelius nuveiktus darbus Lietuvos laisvės laikotarpyje, nes jie yra paremti nepalaužiamais daviniais. Bet šį kartą esu priverstas prabilti apie mūsų trūkumus ir atkreipti mūsų dėmesį ne tuom sumetimui, būk esu geriau nusimanantis, ar tai užsiėmęs pamokslininko titulo, bet daugiau, kad nors iš dalies mano žodžiai pasiektų mūsų brolius ir sumažintų mūsų tas klaidas, kurios yra lengvai pataisomos ir kurių išvengimas atneštų visiems lietuviams pelną ir gerovę.

"SAVAS PAS SAVĄ"

Mūsų didžiausia silpnybė tai trūkumas solidarumo. Kada mes esam varge ar bėdoje, tuoj kreipiamės pas savą ir net reikalaujam ir jam primenam, kad tai jo šventa pareiga lietuvių remti. Jei jo neriamam, tai jis tuoj apšauks tave išgama, iskarotiu, išdaviku, aukso versio garbintoju ir kitais bažnyčios nepriimtais apkrėstinimais. Bet kaip tik šis brolių savus reikalus apsirūpina, tai jau kitą dainą dainuoja. Jo žmona, jis pats ir vaikai jau nesilanko pas lietuvių daktarą ligos metu, bet šuoliais bėga pas Joskę, kurio nuopelną lietuviams visiškai nematyti.

Šis mūsų brolių trūkumas būtų atleistinas, jeigu iš mūsų tarpo nebūtų pasirinkimo. Bet šiaudien visose lietuviškose kolonijose yra pakankamai gerų daktarų ir net specialistų, pas kuriuos patys amerikiečiai kreipiasi. Bet mūsų lietuvis vis dar nėra primityvaus kaimiškumo atsikratęs, tebemąsto senoviškai: — Kas svetima, tai gera!

Taip mūsų Clevelande, kaip ir visur kitur, yra pakankamai gerų advokatų, namų pardavėjų, amatininkų: dažytojų, mūrinių, dailidžių ir kt. Bet didžiulia mūsų lietuvių šuoliais bėga pas svetimus, o dar ypatingai pas žydėlius. Kada papuola į bėdą, tai atbėgęs pas lietuvių advokatą maldauja pagalbos ir labai išreikalauja, kad jam kaip lietuviui, pusdykiai patarnautų. O kai turi rimtą bylą, kur sukasi didelės sumos, tai bėga pas žydėlį. Jeigu reikia informacijos pas namų pardavėją, tai jis ieško lietuvių, kada reikia namų pirkti, apdrausti, tai bėga pas svetimą, kuris dažnai atstovauja tą pačią firmą, kurią ir jo draugas lietuvis. Kada reikia apdraudus, tai negi jis dės su SLA, SLRKA ar kita lietuvių organizacija?

Ne, nes jo supratimu ten priklauso beraščiai ir nesuprąstėliai. Bet šis "mandrappypkis" nepamąsto, kad tik dėka šiems beraščiams ir jų solidarumui, Lietuva tapo laisva ir sukūrė galimybes ir šiam mandrappypkiui išsimokslinti.

Pas mus yra visa eilė gerų savų kepyklų, krautuvių, mėsinių. Ir jos laikosi, palyginti tik mažam lietuvių nuošimčiui jas palaikant. Ir tik dėl to, kad jose gali pirkti lietuvišką maistą, kurio nėra kitose krautuose. Mūsų bankas, kad ir gerai gyvuoja, galėtų dešimtis kartų būti didesnis, jeigu visi jį remtume. Suprantama, yra tokių, kurie gyvena atokiau ar kitos kurios sąlygos juos priverčia kitur dalyvauti, bet vistiek mes neremiame, kaip kad priklausytų.

Mūsų didžiausias apsilaidimas tai yra grynai lietuviškumo pa-

laikyme. Per virš 16 metų buvo dedama pastangos surinkti nors 5 milijonus dolerių Lietuvos išlaisvinimo reikalams. Bet mes duodam tik likučius, kurie atlieka nuo atostogų, karčiamos ir kitų įstaigų remimo, kurios tiesioginiai priklauso svetimiesiems. Vieną dieną jos atsisuks prieš patį aukotoją lietuvių, kaip jau daug kur tas įvyko.

Žiūrėkit, per 57 metus lietuvių yra sudėję bažnyčių ir vie-nuolyno statybai per 500,000,000, o nepasirūpino, kad jų valdymas būtų garantuotas lietuvių rankose. Čia nieko nesakau, kad jos nereikalingos, bet keliu klausimą, kad reikia dėti visas pastangas, kad jos lietuviškos ir išliktų.

Dažnai mes šudedam milijonus į svetimą aruodą, o savo reikalams negalim sudėti ir 5 milijonų. Savo laikraščius ir radijo valandėles paliekam ubagų stovyje ir labai raivydami duodam penkinę sakdami daug priekaištų, kokį jūs tiems pasišventusiems leidėjams sudarote malonumą ir prabangą. Tiems, kurie dirba nemokamai arba pusdykiai aplėisdami savo šeimas, aukodami savo visą liuoslaikį, kad tik lietuviškas žodis, lietuviškas raštas, lietuviškas susipratimas neišnyktų iš mūsų gyvenimo. Ar ne-

atėjo laikas perkratyti mūsų sąžinę ir savęs rimtai atsklausti — Kuo aš padėdau Lietuvos laisvės priekšimui ir lietuviškumo išlaikymui?

Eilinis lietuvis, per metus paaukojęs dolerį rėktė rėkia — O kodėl mūsų neremia bankininkai, daktarai, advokatai, amatininkai ir kiti.

Ar galime laukti, kad mūsų profesionalai ir amatininkai širdingai remtų, kad mes patys dažnai praeinam jų duris ir einam pas svetimus? Ar mes manom, kad elgiames dorai ir sąžiningai? Štai mūsų didžiausias trūkumas. Mes neremiam profesionalus ir amatininkus, neišauginam pasiturinčių lietuvių, kurie galėtų rimtai padėti mūsų lietuviškuose reikaluose.

Šios klaidos nebūtų taip skaudžios, jeigu jos būtų nepataisomos. Kada matai savo brolių išsiraizgusį į pinkles ir jam patari kaip iš jų išsinarplioti, iš jo dažnai susilauki tik neapykantos, tai kyla klausimas, ar ne mes patys esame savo didžiausiais priešiniais.

Baigiant prašau savo brolių remti senas lietuvių organizacijas, nes kitaip SLA, SLRK turimai ir visos eilės kitų lietuviškų organizacijų ateity tarnaus ne lietuvių reikalams, bet svetimųjų. Taip pat patartina, kad tie, kurie vadovauja bažnyčių reikalams, taip pat išsireikalaute sau vadovaujamų vietų, surastų būdus ir priemones, kad lietuvių turtą apsaugotų nuo svetimų paveldėjimų. Ypatingai mums rei-

kalinga remti savus, nes kitaip neturime moralės teisės iš jų reikalauti paramos. "Ranka ranka plana" — čia labai tinkantis pasakymas.

Jeigu norime, kad ateityje skambėtų lietuviškas žodis ir neišnyktų lietuvių JV išeivijoje, tai paskirkime tam tikrą sumą per metus palaikymui mokyklų, laikraščių, išleidimui knygų, išlaikymui meno grupių (kurias dažnai panaudojam mūsų reikalų reklamai, bet retai paremiam, pavyzdžiui Čiurlionio Ansamblio. Didelį dėmesį reikia skirti radijo valandėms, kurios, jeigu gautų tinkamą paramą, vieton smulkių apgarsinimų, galėtų pa-

gerinti ir įvairinti savo programą, gintų Lietuvos laisvės bylą reaguojant prieš mums nepalankius laikraščius, komentatorius. Čia gera priemonė supažindinti amerikiečius su Lietuvos siekliais ir atliktais darbais.

Tat lietuvių, savas pas savą! Ir tegul tas nelieka vien tik tuščiu šukiu, bet gyvenime įvykdytu veiksmu...

KAS

UZZISAKE

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

O VISGI VERTA

ir tikrai neturėsite nuostolio, jeigu susipažinsite su paskutinėmis naujienomis. Tai yra sekančios prekės, kurios pralenkia visas kitas gerumų ir pigumų.

RASOMOS MASINĖLĖS kainos nuo \$60.00.

LAIKRODŽIAI šveicarų ir kitų firmų nuo \$10.00.

FOTO APARATAI vokiečių ir kitų fabričių nuo \$15.00.

PLUNKSNAKOČIAI 14 kt. aukso garantija, 10 nuo \$7.50.

RADIJO aparatai, su kuriais girdima beveik visos pasaulio šalys, žinoma ir iš VILNIAUS transliacijos, nuo \$45.00.

VAIKAMS vežimėliai, reto gražumo sportiniai ir nėsportiniai drauge, vokiečių ir austrų firmų, kainos nuo \$40.00.

KATALOGAS išleistas, kuriame rasite lietuviškas plokšteles su 300 pavadinimų Kipro PETRAUSKO, KUTKAUSKO, ŠABANIAUSKO, DVARIONO, GRAUŽINIO, BICKIENES ir kitų dainininkų įdainuotos.

GAIDAS, KNYGAS, TAUTINIUS drabužius ir kitus liet. meno kūrinius. Visko suminėti šiame trumpame rašinėlyje neįmanoma.

Ką bepirtumėte pasiteiraukite pas J. Karvelį, 3322 S. Halsted St., Chicago, Ill. Telef. YA 7-0677.

P. S. Prekės siunčiamos į visus pasaulio kraštus.

IDENTIFICATION CARD

JOHN DOE

Is protected against expenses of health care through the non-profit Blue Cross Plan.

Pasiimk savo BLUE CROSS kortelę per atostogas

Namuose ar kelionėje, Blue Cross apsaugo jus nuo nenumatytų ligoninės išlaidų.

Yra daugiau negu 6,000. Blue Cross ligoninių, nuo krašto iki krašto, kurios duos jums pilną patarnavimą — be piniginių užstatų ir rūpesčių dėl kainos.

Pilnas patarnavimas, pagal jūsų kontraktą, yra duodamas ir Cleveland Blue Cross apmokamas tiesiai į jūsų ligoninę.

Nešiokitės savo Blue Cross kortelę visada su savim. Kada keliaujat, esat atostogose ar biznyje. Ji apsaugos jus taip pat, kaip ir namie.

Blue Cross

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

IN CLEVELAND

Booth Memorial
St. Alexis
Cleveland City
Cleveland Clinic
Florence Crittenton Home
Evangelical Deaconess
Fairview Park
Forest Hill
Grace
Jewish Convalescent
Lutheran
Mt. Sinai

Polyclinic

St. Alexis
Saint Ann
St. John's
St. Luke's
St. Vincent Charity
Mary B. Talbert
University (Babies and
Childrens, Hanna House,
Lakeside, MacDonald House)
Woman's

IN THE SUBURBS

Bay View Hospital
Bedford Municipal
Berea Community
Doctors
Euclid-Glenview
Garfield Heights
Huron Road
Lakewood
Marymount
Rainbow

IN NORTHEASTERN OHIO

Amherst
Ashtabula General
Corey at Chardon
Brown Memorial at Conneaut
Elyria Memorial
Geneva Memorial
St. Joseph at Lorain
Allen Memorial at Oberlin
Lake County Memorial at Painesville

CLEVELAND HOSPITAL SERVICE ASSOCIATION

A N T R O J O PASAULINIO KARO P A B A I G A

IV. WENCK PRIE POTSDAMO

Generolas Wenck pasiėmė virš žemėlapiu. Sprendimas buvo padarytas: jis turi prasiveržti į šiaurės rytus ir susiršti su 9-ąja gen. Busse armija, kuri buvo apsupta į pietryčius nuo Berlyno, kad ties Potsdamu apsuptieji junginiai galėtų prasilausti. Galbūt net ir Reicho sostinėje kovojantiems kariams susidarytų galimybė išsiveržti. Frontas turi būti laikomas šimtams tūkstančių pabėgėlių ir nesuskaitomam kiekiui sužeistųjų, kad jie su skubtu persikelti per Elbę.

"Kai mes tai įvykdysime", pasakė Wenckas savo štabo šefui pulk. Reichhelm, "trauksimės prie Elbės ir perduosim mūsų armiją amerikiečiams. Tai yra mūsų paskutinis uždavinys". Wenckas turėjo veikti prieš Vyriausios Kariuomenės Vadovybės įsakymus.

Aušo balandžio 26 dienos rytas. Jauni XX-o armijos korpuso kariai, vadovaujami gen. Koehler, plakančiomis širdimis sėdėjo pasiruošę puolimui tarp Belzig ir Brandenburg. Kiekvienas iš jų žinojo apie ką reikalas eina. Jie visi matė išvargusias pabėgėlių vilkstynes, slenkančias vakarų kryptimi. Baimė moterų ir vaikų veiduose, kurie jau savaitėmis kentėjo rusų lėktuvų persekiojimus, dažnai net artilerijos ugnies antpuolius, dar kartą davė drąsos jauniems kariūnams ir Reicho tarnybos vyrams.

— Taikiny 11, visa baterija. Ugnis! — įsakė baterijos vadas.

— Šarvuočiai — pirmyn! — pasigirdo tankų komendantų ausinėse.

— Rikiuotis! — įsakė kuopos vadas.

Wencko armijos XX-asis armijos korpusas rinkosi paskutiniam puolimui.

Rusai netikėjo savo akim, kai tą ankstyvą ir gražų pavasario rytą staiga prieš juos atsirado vokiečių kariai. Karas jiems buvo kaip ir pasibaigęs: jie telaukė malonaus pasivaikščiojimo iki Elbės. Jie iš anksto džiaugėsi kiekvienu naujai užimtu kaimu ir grobiu, kuris papuls į jų rankas.

MG-42 tarškėjimas pažadino rusų majorą. Vienu šuoliu jis atsirado prie lango. Jo sanariai sustingo nuo vaizdo, kurį jis pamatė. Arklį vežimai didžiausioje išgasty lėkė iš kaimo. Jo batalijono kariai, be jokios tvarkos, bėgo į visas puses. Visur stovėjo automatai ginkluoti vokiečiai ir šaudė kiek tik ginklai išnešė. Netrukus majoras buvo nuginkluotas. Kelios dienos prieš "didžiojo tėvynės karą" pabaigą jis tapo vokiečių belaisviu.

Nusiminę, be vilties, prislėgti sėdėjo jie vienam kambaryje: dvi jaunos moterys, trys maži vaikai, keletas senelių. Setoniskas "Frau komm" (moterie, ateik) skambėjo dar jų ausyse. Kaip viesulas iš stėpių tas viskas užliejo juos. Akys jau ašarų pritruko. Jie nieko kito nelaide, kaip kad užremtos durys būtų raudonarmiečių šautuvų būdžėmis sudažytos.

Staiga girdi jie šautuvų šūvius, rusų rėkavimus, šimtų batų kaukšėjimą.

Jie visi metėsi ant grindų ir teatsistojo kai išgirdo vokiečių komandos žodžius. Drebančiomis rankomis senukas atidarė duris, išbėgo gatvėn, krito ant kelių ir apkabino vokiečių karį. Iš visų užkampių, palėpių ir slėptuvių pradėjo rodytis žmonės, dėkingai glebeščioavo savuosius ir didžiausiu skubotumu bėgo į Vakarų.

Baisias scenas pergyveno Wenck armijos vyrai. Jie jau anksčiau matė pabėgėlių išgasty. Jie buvo matę badu mirstančius vaikus. Tačiau ką jie pamatė paskutinio puolimo metu, to žiaurumo nebegalima beaprašyti.

— Praktiškai mums nebereikėjo jokių įsakymų duoti. Kariai patys viską matė ir galvojo apie tūkstančius, kuriuos jie dar gali išgelbėti, — pasakoja šiaudien Wenckas. — Vaizdas buvo baisus. Daliniai turėjo paplėnčiais pirmyn žygiuoti, nes viskas buvo užsikimšę. Tačiau žmonės dar kartą įgavo vilties.

Vis garsiau girdėjosi rusų artilerijos šūviai. Jų lėktuvai skraidė virš kovos srities ir mėtė tūkstančius atsisaukimo lapelių, kurie vokiečiams nieko gero nežadėjo. Viename iš jų vokiečių kalboje buvo rašoma:

— Rokossowskis jau stovi prie jūsų durų!

Vien to vardo pakako, visiems likusiems gyventojams išgąsdinti, — toks garsas sklido apie jo armiją.

Visi keliai vakarų kryptimi greitu laiku užsikimšo vežimais, pakrautais kas po ranka pakliuvo, pilnais vaikų ir senelių. Sekančios dienos buvo baisiausios. Vidurnakty pradėjo artėti rusų tankai. Jau vien nepaprastas jų triukšmas kėlė baimę. Rusų pėstininkai, sėdėdami po 15 ar 20 ant kiekvieno šarvuočio, atrodė kaip laukiniai. Jie šaudė iš šautuvų ir automatų į visas puses. Daugumas buvo azijatai. Jie kasdien gaudavo degtinės normą, be to, rado ir vokiško alkoholio. Didžioji jų dalis buvo nuolat girti.

Balandžio mėn. 26 dienos popietis. Wencko armijos XX-to korpuso puolimo smaigalys pasistūmėjo 18 km. į šiaurės rytus. Miškingose apylinkėse pasipriešinimas mažesnis. Netikėtumas yra per didelis. Didžiulia rusų pajėgų ruošiasi paskutinei kovai dėl Berlyno. Be to, miškuose jiems yra sunkiau sutraukti didesnės šarvuočių pajėgas.

Beelitzo ligoninė Mark Brandenburgo miškuose. 3000 sužeistųjų, gydytojai ir slaugomasis personalas prieš tris dienas pateko į rusų rankas. Sovietų priekiniai daliniai, palikę sargybas, žygiavo toliau.

Vokiečių žvalgybos šarvuotis atsiranda prie vartų. Trys rusų sargybiniai sėdi mažame namelyje. Kol jie pastebėjo kas čia darosi, jau stovėjo vokiečių kariai duryse.

Po akimirksni visų telefono ryšiai su rusų štabu nuplėnami. Sovietų daliniai nebegalima beperspėti. Per kelias minutes visa didelė ligoninė užimama.

Gen. Wenck pasakoja:

— Mūsų puolimas rusus nustumė po Beelitz ligoninės šalį. Kai mes į ligoninę įvažiuojame, iš langų žiūrėjo nustėbę sužeistieji ir seserys. Jie veik netikėjo, kad prieš juos stovėjo vokiečių kariai. Jie girdėjo kovos triukšmą, bet nežinojo, ką tas reiškia. Kai pa-

Pabaltijys be sovietų...

(Atkelta iš 1 psl.)

tinę propagandą varyti sovietinėmis bangomis. Gyventojų juk negalima maitinti melais, palikime tai supuvusiems vakarams...

Pranašas Chruščiovas net tikėtis negalėjo, kaip jis paveiks JAV tautą su savo drąsuoju teigimu, jog dabartinių gyventojų anūkai gyvensią jau socialistinėje sistemoje... Viso krašto

spauda atitinkamai reagavo. Vieni piktinosi, kiti nurodinėjo į Ameriką, kaip pašėlusiai didelio gyvenimo standarto kraštą (nėgi tai vestų į komunizmą?), tretį džiaugėsi, kad, matyti, Nikita nenori karo su mumis, nes kaip gi po maždaug 50 metų tikėtis taikingo sistemos apsisvertimo šiame krašte?

Milijonus skaitytojų pasiekias Lippmanno žodis, kaip įprastai,

matė, jog tai tikrai vokiečių daliniai, ėmė riedėti ašaros iš akių. Jie jautė: dabar mes iš čia išvyksime. Dabar dar turime galimybę išsibėbėti.

Per tas tris dienas rusai buvo gan korektiški. Tik gydytojais ir slaugomasis personalas turėjo nusiimti antpečius bei rango ženklus. Jie nužygiavo toliau palikę sargybas, — pasakoja Wenck.

— Mes pažadėjome ligoninėms šefui, jog armija viską padarys, kad sužeistieji kaip galima greičiau būtų išgabenti. Visi, kurie tik galėjo paeiti, turėjo tuojau išvykti vakarų kryptimi.

Prasidėjo lenktynės su laiku. Visos tinkamos mašinos, sunkvežimiai, net vienas sanitarinis traukinys krovė sužeistuosius ir gabeno į Barby prie Elbės. Kadangi angliai-amerikiečiai, dėl nežinomų priežasčių, jau prieš tris dienas buvo sustabde oro puolimus, o taip pat rusų kovos lėktuvai šioje srityje nesirodė, tai ligonių perkėlimas praėjo palyginamai tvarkingai. Mašina paskui mašinos riedėjo į vakarus, tuo tarpu kai vokiečių puolimas kilometras po kilometro stūmėsi pirmyn. Kai sužeistieji radosi saugioje vietoje, buvo įmanoma išgabenti net didelį kiekį taip labai reikalingos sanitarinės medžiagos.

Balandžio 27 d. puolančių divizijų smaigalys dasistūmė iki Ferch, pietuose nuo Potsdamo.

— XX-asis armijos korpusas pasiekė Ferch. Visomis priemonėmis sudarykite ryšį ir prasimuokite prie 12-os armijos.

Ši radijo-telegrama pridavė jėgų Potsdamo apsuptyms generolui Reimann ir jo 20000 karių. Jie visi pasiekė Wencko armiją ir tapo prie jos priskirti.

Wencko armijos štabas pranešė pirmuosius pasisėkimus. Tuo metu, kai ant Fiurerio bunkerio sproginėjo rusų artilerijos sviediniai; tuo metu, kai rusų daliniai slinko vis arčiau Berlyno centro, Vyriausios karinės būstinės informacijos žinybos karininkas priėmė Wencko armijos pranešimą.

Žaibo greitumu žinia pasklido bunkeryje: — Wenck stovi jau prie Potsdamo!

Ar Reicho sostinės likimas nebus paskutinėje minutėje pakeistas?

Dar kartą vilties kibirkštėlė sužadino prislėgtuosius. Jei Wenck įstengs Potsdamą pasiekti, tai jis gali iki Berlyno prasiveržti. Ir jei Wenck Berlyną pasieks, tai bus jau netoli ir 9-oji gen. Busse armija.

— Padėtis lemiamai pasikeitė mūsų gerovei. Amerikiečiai žygiuoja Berlyną. Karas įgaus visai kitą kryptį. Nežiūrint aukų, Berlynas turi būti išlaikytas, kol atvyks Wencko armija!

Tai buvo mintys, kurias skelbė Dr. Kaumann, propagandos ministerijos valstybės sekretorius. Iliuzija, kurios laikėsi visi esantieji fiurerio bunkeryje ir daugelis kitų, sėdintieji rūsiuose bei požeminio traukinio tuneliuose.

Berlyno gyventojai buvo dar kartą Goebbelso bei jo tarnų viltingomis propagandos frazėmis klaidinančiai papenėti.

— Pone generale, Wehrmachto pranešimas!

Vyriausioje 12-os armijos būstinėje karininkas sukinėja didelį radijo aparatą. Gen. Wenck ir jo štabo karininkai netiki savo ausimis. Jis garsiakalbiu sklinda pranešėjo balsas:

— Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Didvyriškoje Berlyno kovoje dar kartą viso pasaulio akyse išryškėja vokiečių tautos likiminė kova prieš bolševizmą. Kai dar iki šiol istorijoj nebuvo sunkumo grumtynės sostinė ginas, mūsų pajėgos prie Elbės atsukė nugarą amerikiečiams, kad pūdami palengvintų Berlyno gynybą. Iš vakarų mėsos divizijos, sunkiose kovose plačiu frontu atstūmė priešą ir pasiekė Ferch.

Nustebę žvelgė gen. Wenck ir jo štabo šefas pulkininkas Reichhelm vienas į kitą. Staiga gen. Wenck nebeišlaiko:

— Jei taip lengvabūdiškai mūsų pasisėkimai į pasaulį ištrimituojami, rytos mes nebeįėjusime nei žingsnio pirmyn pažengti. Rusai mes visas turimas pajėgas prieš mus.

Kovojančios armijos užnugaryje buvo viskas daroma padėti sužeistiesiems ir pabėgėliams pasiekti Elbės. Tačiau tai ne kelių valandų darbas. Porą dienų priekinės linijos turėjo būti išlaikytos.

Į pietus nuo Berlyno apsupty 9-oji generolo Busse armija ruošėsi prasilaizimui. Wenck surado rusų linijose silpną vietą. Čia turėjo pavykti abiejų armijų susijungimas.

Ir štai šis pranešimas.

Savaime suprantama, kad ir priešas girdėjo Wehrmachto žinias.

Aišku buvo kas tuoj įvyks.

Jau sekančią dieną rusai sutraukė papildomas pajėgas ties įlaužtu frontu. Iki šiol puolusios divizijos turėjo sunkiai gintis nuo daug stipresnio priešo. Padėtis fronte darėsi vis sunkesnė. Rusai puolė be pertraukos. Išvargę Wenck armijos vyrai gynėsi kietai ir įnirtingai.

Kodėl dar kovojo vokiečių karys? Jis visur matė — tarp Elbės ir Spree, Havel ir Muldės upių — masės išvargusių žmonių, skubančių į Vakarus ir todėl laiki Rytų frontą, tikėdamasis tuomet duosią laiko pabėgėliams iš Rytprisių, Silezijos, Wartegau ar Pomeranijos pasiekti laisvę. 300000 pabėgėlių tomis valandomis fronto dengiami judėjo Elbės link. Buvo reikalinga evakuoti tarp 70 ir 100,000 sužeistųjų. 9-tos armijos 30,000 karių turėjo dar prasilaizyti. Visa tai ir buvo kovos prasmė jaunos 12-tos armijos, kuri jautėsi likiminiais ryšiais susijungusi.

Sunkiausią naštą turėjo Koerner, Scharnhorst ir Von Hutten divizijos. Jos laikėsi nepajudinamai. Tačiau šiaurinis sparnas tapo įlaužtas. Žukovo armijos daliniai prasiskverbė į miškus ties Leehnin. Tik dideliu vargu Schill divizijos daliai pavyko įsilaužimą užskleisti.

Wehrmachto pranešimo pasėkos buvo nebepataisomos. Vokiečių puolimas tapo sutabdytas.

Ką atneš sekančios valandos?

(Bus daugiau)

Armijos specialisto Girard (dešinėje) byla jaudina amerikiečius, kurie vis negali dovanoti japonams, už paskutiniame kare įvykdę žiaurumus. Greta jo japonas advokatas I. Hayaski.

vertindamas Chruščiovas pasirodymą, vengė pasmerkti sovietinius tauškalus, išryškinti laisvojo pasaulio nusistatymą ir... išekio geros valios deimaniečių.

Jo nuomone, anas tik patvirtinęs, jog nebus nei karo, nei kokio nors susitarimo. Girdi, karas, kaip tautos politikos ginklas, esąs jau išjungtas, o Nikita toli pažengęs nuo stalininio imperikalizmo, kai žadąs tautai tam tikrą laisvę...

Ir žmogus vėl stebies — kaip toji sovietinė propaganda meistriskai sugeba nuodyti žmonių protus!

Dvynių viešnagė Suomijoje

Chruščiovas su Bulganiu keliauja svetur ne tuščiai ir ne be konkrečių planų. Juo labiau jie grįžta Maskvon su apčiuopiamais pasiekimais. Ir pereito savaitgalio "dvynių" apsilankymas Helsinkyje turėjo tikslą padaryti tam tikrų įspėjimų tiek pačiai Suomijai, tiek jos skandinavikiems kaimynams.

Savo kalboje suomių - sovietų bičiulių d-joje Chruščiovas nedviprasmiškai pasisakė prieš skandinavų kraštų šliejimasi prie vakarų kraštų valstybių blokų, kitaip tariant, jis išreiškė savo nepasitenkinimą dėl Danijos bei Norvegijos dalyvavimo NATO.

— Venkite ryšių su vakarais ir būkite neutralūs, — štai ką pasiūlė Kremliaus bosas. Šalia įspėjimų, sovietiniai svečiai sutarė toliau plėsti prekybinius ryšius su suomiiais, užsakyti laivų bei mašinų, na, o šaltieji suomių, kaip ir reikėjo laukti, svečius priėmė šaltai.

Chruščiovas vis linksniuojamas

Birželio pirmoje pusėje, Chruščiovo vardas, šalia kario Girardo, daugiausia linksniuojamas JAV spaudoje, radijo ir televizijoje.

Dar vis tebevyksta ginčai, ar gerai pasielgė CBS bendrovė, leidusi Maskvos bosui šeiminingai kurti Amerikos bangose ir "šviesti" ne būtinai sąmoningus politiška masių protus. Demokratų vadas senatė Johnsonas pasiūlė net kas savaitę keistis su sovietais informacija, panaudojant abiejų kraštų radiją bei TV. Žinoma, iš anksto galime įspėti, kad sovietai niekuomet nesutiks su šitokiu laisvų pasikeitimu mintimis.

Pereitas sekmadienis buvo ypatingai gyvas amerikėnės radijo bangose bei televizijoje ir vis jose vyravo Chruščiovo mintys ir naujai paskelbtos idėjos dėl neutralių kraštų juostos.

Apleiskit Lietuvą — siūlo Knowland

Mums mažiau buvo įdomūs sovietinio režimo tariamų žinovų — kai kurių žurnalistų bei diplomato pasisakymas, jog, girdi, Chruščiovo garsusis interview įgalino spėti, kad sovietai, vis dėlto, linkę būti sukalbamiesni, besišnekant apie nusiginklavimą. Žymiai įdomesni lietuviams draugingai, senato respublikonų vado senatoriaus Knowlando pareiškimai bei pasiūlymai.

Sibiro, dabar — už leidimą jiems išvykti iš Lietuvos.

Vietos spaudoje laikas nuo laiko sutinkame Armonaitės nuotraukas, jos pareiškimus sovietų adresu. Praėjusią savaitę ji vėl atkreipė visos Amerikos spaudos dėmesį savo atsilankymu sovietų ambasadoje Washingtone.

Antrojo sekretoriaus priimta, Armonaitė reikalavo leisti susijungti su Lietuvos likusiais šeimos nariais, reikalavo, kad Chruščiovo žodžiai būtų remiami darbais. Ir spauda dėjo Armonaitės, einančios į ambasadą, nuotraukas. Radijas skelbė apie pastangas gelbėti Lietuvoje likusius.

Tai gražios, pasigerėtinios pastangos ir Donna Armonaitė su savo neišblėsusia energija varta daugiau negu pagyrimo. Tai tikras unikumas jaunimo tarpe. Dar pridurtina, kad savo pastangomis — visuomet lydimomis publicitų spaudoje — Armonaitė ta pačia proga iškelia ir Lietuvos likimą, masėms primena apie Pabaltijo kraštų pavergimą.

Slubuojanti moralė

Kai kraštas pasigerėtinai žengia pirmyn materialiu gerbūviu, tai gyventojų moralė, Pažiūros ir jos ar teisingumo bei teisės pažeidimą, vis labiau nuvertinama. Kada pasižvalgai į įvykius aplink save ir toliau nuo savo kiemo, bematant susiduri su klausimu — negi dvasinė gyventojų kultūra smunka ir pasibaisėtinu tempu?

Gal taip nėra, bet kai retai sutinki pasmerkimo žodžius tais atvejais, kai tai neišvengiama, tai kelia ir tamsesnių minčių. Nesvetimos jos ir kai kuriems blaivesniems šio krašto viešosios opinijos protams, kaip Cleveland Press redaktoriui Selzeriui.

Štai keletas pavyzdžių — vaizdas spaudos kioskuose su gausybe pornografinės literatūros, seksualinėmis istorijomis filmų ar TV žvaigždžių tarpe mintų pusiau pornografiniai žurnalai (Confidential, Lowdown ir kt.).

Moralės pažeidimas skverbiasi net į dailiąją literatūrą (knygų pamėgimu šis kraštas negali pasigirti — jas skaito vos kas 17 gyventojas...), nekalbant jau apie filmus ar nežmoniška žemio lygio televizijos spektaklius. Vaisai žudo savo tėvus...

Vagystės jau virsta suprantamais reiškiniais. Moteriškė per 20 metų iš aklyjų draugijos pasivogė 68,000 dol. ir ji ramiausiai aiškina — stigo pinigų, reikėjo palaikyti šeimą... Nėtoli Clevelando, Chesterland vietovėje, banko tarnautojas Cummings pavogė 28,800 dol., nes norėjęs

Alžyro sukilėliai — tėvas ir 14 metų sūnus. Sukilėlių esą virš 30,000 ir gerai prisitaikiusių kovoti Alžyro kalnuotose vietovėse, todėl ir prancūzai jų neįstengia nugalėti.

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS PERSIUSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
TEL. IN 7-7272, 7-6465

Mūsų firma dabar taip suorganizuota, kad kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 2-3 dienas ir adresatą pasiekia laike 6-8 savaitių. Oro paštu siuntiniai pasiekia adresatą per 6-8 dienas.

Galima siųsti nauji ir dėvėti drabužiai, maisto produktai, vaistai, siuvamos mašinos, akordijonai ir t.t.

Garantuojame gavėjo pasirašytą kvitą.

Firma atidaryta kasdien, taip pat sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 6 val. vakaro, šeštadieniais nuo 9 iki 4 valandos.

Mūsų skyriai:

New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540.
Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave., TOWnsend 8-0298.
Hartford, Conn., 651 Albany Ave., CHApel 7-5164.
Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUnkirk 5-6550.
Philadelphia 23, Pa., 832 North 7th St., Tel. WA 3-1747.
Chicago, Ill., 3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Newark, N. J., 263 Market St., Newark, N. J.

padengti spekuliacijas Kanados rūdos akcijų biržoje. Manote, kad gyventojai pasipiktino ar net pasmerkė Cummingsą? Kur tau.

Visi miestelio gyventojai sudarė, sukruto ginti savo Bob'ą. Tai juk puikus kaimynas, jis pavėžinęs mano dukrą pas gydytoją, jis paglostęs tavo šuniuką, jis buvęs taip paslaugus kaimynas... Ir todėl ginkime, moterys ir vyrai, savo Bobą, rinkime pinigų padengti jo "išlaidoms" ir smerkime tą spaudą, išdrįsusią rašyti apie kažin kokius išiekvėjimus.

Ir vėl visu sveriu iškyla jau kartoti augščiausias žodžiai — kas gi darosi su morale, su teisingumo suvokimu?

Žaibai Tolimuose Rytuose

Išiekvėjimai bankuose tai jau beveik kasdienis reiškinys ir daug kas mažai tereikia į tai dėmesio. Tačiau amerikinių karių užjūrių bazėse šūviai į vietos gyventojus bematant išviršta į perkūniją. Įvykių grandinė toji perkūnija kelia žaibus, trenkiančius į visą santykių kompleksą tarp JAV ir jų sąjungininkų Azijoje. Jau baimingai keliamas klausimas — ar jie nusistatę prieš Ameriką, kaip reikia pasukti politiką tose srityse?

Kai praėjusią savaitę JAV nutarė perleisti japonų teismui teisti japonų nušovusį kareivį Girardą (motyvas — kad išvengtų galimų riaušių, neapnuodytų santykių su japonais...) tai vis tebekelia audrą ir spaudoje ir Kongreso žmonių tarpe. Formozos saloje buvęs sprogimas riaušės, Japonijoje kilęs sąjūdis Washingtoną privertė susirūpinti savo bazėmis svetur, ypač Azijoje, ieškoti tų sproginėjimų gilesnių priežasčių.

Girardas tebejudina kraštą

Amerikiečio kario William S. Girardo dar sausio mėnesį, karių pratybų metu, paleistas šūvis į geležies laužą renkančią japonę, atnešė ne tik mirtį. Sunku buvo ir tikėtis, kad birželį, ne tik Kongreso nariai, teisininkai, bet ir visa JAV visuomenė tiek dėmesio paskirtų Girardo bylai.

Šios savaitės pradžioje Washingtono buvo apklausinėti sekretorių Dulles, Wilsono atstovai ir armijos sekretorius Bruckneris. Baltuose Rūmuose su protestais lankėsi Girardo brolis su visa gimtojo miestelio delegacija.

Ir kongresas ir visuomenė reikalauja jaunąjį karį neleisti teisti japonų teismui, politikai reikalauja pakeisti susitarimus, (vad. "status of forces") su svetimomis vyriausybėmis.

Sunku šiuo metu pasakyti, kaip šioji byla baigsis. Tikra, kad dar kuris metas tebevyks ginčai, trynimasis tarp japonų ir JAV, ir vasaros metui tai neabejotinai teks kiek gyvumo.

Milijonas JAV karių 79 kraštuose

Kongreso nariai, vis dar aidint Reynolds ir Girardo šūvių garsams, dabar klausia — kokios gi visų nepasitenkinimų priežastys, kodėl JAV kariai vis mažiau mylimi svetur?

Ne visi gal žino, kad amerikiniai kariai su gausniais daliniais šio metu eina pareigas 48 svetimuose kraštuose, o 31 krašte rasime jų kiek mažiau. Kas pranešama apie tų karių, vadinamų GI santykius su vietos gyventojais?

Europa — mažėja incidentų skaičius, karių išlaidos doleriais sudaro nemažą pajamų šaltinį. Nepasitenkinimai — per daug nelaimių su amerikinais automobiliais. Anglijoje kiek pykštama dėl sprausminių lėktuvų keičiamų triukšmo, Italijoje jaudiamas murnėjimas, girdi, per daug karių pasimatymų su italų merginomis. Aplamai, per pastaruosius metus Europos kraštuose santykiai su JAV kariais nerodė didesnio įtempimo žymių.

O kitur? Sakoma, kad tokioje Azijoje vietos gyventojai nemėgsta JAV karių dėl jų praktikuojamo patogaus gyvenimo su šaldytuvais ir blizgančiais automobiliais. Vėl nepatinka, kad daugelis Azijos kraštų amerikiečiai galėtų būti teisiami vietos teismu, tik kariaus nusikaltus už jų tarnybos ribų.

Nėra ko stebėtis, kad visi incidentai su JAV kariais kelia Maskvos ir Pekingo džiaugsmą. Ir dar daugiau, tikra, kad tose sostinėse nepaprastai suinteresuoti visu tuo trynimusi. O kuo baigsis visi tie sproginėjimai parodys artimiausi mėnesiai.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaunimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

JUOKTIS SVEIKAI!

Linksomos saulėtos nuotaikos įgyti skaitydamas humoro ir savikritikos žurnalą

PELĖDA

Išaina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Rašykite šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave., S. Welland, Ont., Canada.

Prenumerata metams \$1.00 į visus pasaulio kraštus. Atskiras numeris 30 cnt.

SENIAU IR DABAR

Ispanijos auksas atsirado

K. S. KARPIUS.

Ar parsiduos Maskvai?

Prieš metus esu čia trumpai minėjęs, kad Ispanijos pilietinio karo 1936-39 laikotarpiu komunistai išvogė Ispanijos valstybės izdo auksą ir išgabeno į Maskvą. Tas parodo, kokių sumanymu ruošėsi valstybės užvaldyti, iki paskutinės smulkmenos, kad valstybės auksas atsidūrė jų rankose. Visas komunistų sąmokslas buvo suruoštas Kremliuje. Tik dėka ryžtingam Vokietijos ir Italijos vyriausybės pasistengimui neleisti sovietų užsimojimą įvykti, Ispanija buvo nuo komunizmo išgelbėta.

Ispanijos pilietinis karas prasidėjo liepos 17 d. 1936 metais, komunistams, pasivadinusiu e m s "lojalistais", pradėjus sukiliama Ispanijos Moroke ir staiga perkėlus į pačią Ispaniją. Tų pat metų spalio 1 d. generolas Francisco Franco, populiarus valstybės gynėjų vadas, apšauktas tautinės vyriausybės vadu, kuo jis tebėra ir šandien. Jo vyriausybė sugebėjo kraštą sutvarkyti. Nežiūrint pabėgėlių užsienioose, ypač Prancūzijoje, pastangų rengti perversmus, tie pasikėsinimai nedavė reikiamų rezultatų.

Franco vyriausybė laimingai išliko ir 1945 metų karą su Vokietija baigus, kai nugalėtojai sąjungininkai, nacinę Vokietiją sutriuškinę, pergalės apimti, tuo pačiu užsimojimu buvo raginama išvesti ir Ispanijos "fašistinę" Franco vyriausybę. Europa buvo raginama, pašalinus paskutinius "fašizmo" daigtus padaryti "demokratinę". Ir tos "demokratijos" istorijos auksa turėjo būti Ispanija.

Tik kelios labai sumanios galvos sulaukė prezidento Trumano vyriausybę nuo davimo sutikimo. (Laimė, nes Rooseveltui esant gyvam, toks sutikimas būtų buvęs duotas). Prancūzijoje esanti paruošta komunistinė "demokratinė" vyriausybė Ispanijai būtų iki šiol jau nulėmus visos Europos posūkį į sovietinį komunizmą.

To pilietinio karo laikotarpiu, komunistai kaip atsargą, pasirūpino slaptomis išvogti iš Ispanijos auksą, penkių šimtų milijonų dolerių vertės. Tas auksas, laikomas Maskvoje, dabar žvanginamas Ispanijos vyriausybės priviliojimui, kad parsiduotų sovietams.

Ko iš Ispanijos reikalaujama

Nors apie pavogto aukso likimą per eilę metų neturėta žinių, bet jis staiga iškilo švieson kai sovietai pradėjo grąžinti to karo metu pagrobtus ispanus ir jų vaikus, išvežtus Rusijon, parodydami savo "gerą valią" tai pietų Europos respublikai.

Sovietų ambasadorius Paryžiuje pradėjo megzti santykius su tenaitiniu Ispanijos ambasadorium. Maskvos tikslas, pažadant tą vogtą auksą grąžinti, įkelti koją pačion Ispanijon. Skurdžiai Ispanijai atgavimas savo aukso būtų tiesiog išganymas. Valstybė nepaprastai sustiprėtų.

Bet už tai iš Ispanijos reikalaujama sumokėti didelę kainą, kas galėtų būti savanoriškas sutikimas prisiimti sovietų jungą.

Pradėjęs užmegzti ryšius su Ispanijos ambasadorium Paryžiuje, sovietų ambasadorius stengėsi pavogto aukso reikalą užtylėti, minėdamas tik reikalingumą "sunormalinti" santykius tarp tų dviejų valstybių atnaujinant diplomatinius ryšius. Madridas tulą laiką neturėjo įrodymo, kol du aukšti sovietų valdininkai nepatiekė dokumentalių davinių apie tą auksą, surašydami juos aštuoniuose puslapiuose prancūzų kalboje. Prieš mirtį, Paryžiuje buvęs ispanas "lojalistas" vadas taip pat įsakė perduoti Franco vyriausybei savo tu-

rimus sovietų išduotus aukso priėmimo kvitus.

Pašalinti Amerikos bazes ir t.t.

Sovietų sąlyga Ispanijai esanti: pasikeisti ambasadamis, pasirašyti prekybos sutartį, priimti komunistus spaudos atstovus, parduoti Maskvai Ispanijoje turimas strategines medžiagas, ir su laiku pašalinti iš Ispanijos Amerikos lėktuvų bazes, dabar rengiamas keletoje vietų, kurios tiesioginiai nukreiptos prieš Rusiją.

Nors, sakoma, Ispanija pareiškusi, jog nedarysianti su Rusija jokių sutarčių aukso atgavimui, tačiau patyrę diplomatai, kaip Washingtono ir kitur kalba, nujaucia, kad su aukso grąžinimu Madride atsirastų sovietų ambasada, kurios pasalingas tikslas būtų sukelti krašte pasipiktinimą prieš Amerikos karo lėktuvų bazes, ir įvairiomis akcijomis darbininkų, studentų judėjimu ir politinėmis taisyėmis išreikslauti tas bazes pašalinti.

Amerika ten pila šimtus milijonų dolerių. Tačiau Kremliaus būtinai nori tą viską paversti beverčių dalyku.

Sovietams įsigalėjus Egipte ir kitose Artimų Rytų valstybėse, po Sueso kanalo išplėtimo iš anglių ir prancūzų kontrolės, sekančių sovietų žingsnis būtų išstumti anglus iš Ispanijos Gibraltaro. Ir už kelių metų Viduržemio jūra paliktų sovietų "ožerui".

Ispanijos vyriausybė rengiasi savo aukso atgavimo reikalu iškelti bylą UN Tarptautiniame Teisme. Kiek sovietai skaitysis su tuo teismu, galima lengvai spėti.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išeina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUČIO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

GEROS ŽINIOS VISIEMS KURIE NORI SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ AR KITAS SSSR DALIS

Po didelių šios firmos pastangų INTOURISTas vėl patvarkė, kad vartoti drabužiai siunčiami į Lietuvą ir kitas SSSR dalis būtų vertinami kaip nešioti. Nuo gegužės 1 d. vartoti drabužiai šios firmos įstaigose bus įvertinami realistiškai, tad

NEREIKĖS MOKĖTI UŽ NESIOTUS DRABUŽIUS tiek, kiek už naujus, o tik tiek, kiek tie drabužiai verti vietos rinkoje.

Parcel Department

GLOBE TRAVEL SERVICE

Tinkamesniam klientų patarnavimui turime įstaigas:

PHILADELPHIA 6, PA.

716 Walnut St., Tel. LOmbard 3-3455.

Kasdien 9-5, trečiadieniais 9-8 val.

CHICAGO 32, ILL.

4102 Archer Ave., Telef. FRemont 6-6399. Kasdien 9-7, trečiadieniais 9-5 val.

CLEVELAND, OHIO

1165 East 71 St. Tel. UTah 1-0807. Kasdien 10-7, šeštadieniais 10-5 val.

Galite siųsti maisto produktus, rūbus, rūbams medžiagas, avalynę, vaistus ir kitus daiktus. Kiekvienas siuntinys apdraustas ir garantuojamas pristatymas be atskiro atlyginimo. Kiekvienas siuntėjas gauna gavėjo pasirašytą pakvitavimą.

Siuntiniai išsiunčiami skubiai, be atidėlioimo ir pristatomi greitai kaip tik galima.

Veikiama specialiu susitarimu su INTOURIST (Maskvoje ir siuntiniai siunčiami į visas Sov. Rusijos dalis. Muitai apmokami čia, taip, kad gavėjas neturi primokėti.

Parcel Dep. GLOBE TRAVEL SERVICE savo įstaigose turi įvairių auksų, maisto produktų ir kitų savo klientų patogumui.

Siuntinius galite Parcel Dept. Globe Travel Service įstaigoms siųsti paštu, tuoj gausite sąskaitas ir jūsų siuntiniai bus sutvarkyti ir išsiųsti paskyrimo vieton.

Savo siuntinius siųskite per įstaigą, kuri savo pasitikimumą įgijo 25 metų geru patarnavimu.

Prašykite informacijų ir katalogų.

Iš Nevados atominų bandymų. Kairė inž. R. Peterson tvarko kontrolės įrengimus. Dešinė išsprogdinta vandenilio bomba, pakelta balionu į 500 pėdų aukštį. Ji sprogo inžinieriui paspaudus kontrolės mygtuką.

LAISKAS REDAKCIJAI

Didžiai Gerbiamas Redaktorium,

"Dirvoje" buvo atspausdinta Liet. Bendruom. C. Vald. pranešimai, kad Kultūros Fondas remia mano "Senosios simbolikos lietuvių tautodailėje" išleidimą anglų k. ("Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art").

Prašau painformuoti šiuo laišku "Dirvos" skaitytojus, kad iš tikrųjų K. Fondo parama buvo tik tokia, kad jisai pritarė Indianos Universiteto ir American Folklore Society iniciatyvai tą knygą išleisti ir sutiko patarpininkauti prenumeratorius surinkti reikalingų lėšų knygai gerai iliustruoti.

Su leidėjais buvo sutarta parūpinti 600 egz. prenumeratų, bet Kult. F. pirm. p. J. Kreivėnui nepavyko surinkti vos 38 prenumeratas. Daugiau jokios finansinės paramos K. F. nėra davęs. Tad autoriui teko pačiai imtis trūkstantį prenumeratų rinkimo. Rankraštis su 160 iliustracijų jau spaustuvėje ir bus atspausdinta rudenį, tad dar yra pora mėnesių laiko prenumeratorius rinkti.

I autorės išsiuntinėtus asmeniškus pranešimus susilaukta gana gyvo reagavimo: jau dabar yra 320 egz. užmokėtų prenumeratų. Štai, Lietuvos Igl. Ministeris Brazilijoje p. Pr. Meieris užsisakė 40 egz., visa eilė asmenų po keletą egz., pvz. kan. M. Vaitkus, inž. J. Stankus, prof. J. Žilėvičius, kun. J. Pragulbickas, Dr. Al. M. Račkus, J. Kreivėnas, inž. J. Mikalauskas, Dr. J. Balys, P. Jurkus, V. Civiškas, J. Kapočius ir daug kas po du egz. Autorė tikisi, kad ir daugiau knygos mylėtojų prisidės savo prenumeratorius šiai studijai

apie senąją lietuvių kultūrą daliai išleisti. Prenumerata \$2.50.

Reiškiu pagarbą

Marija Gimbutienė,
4 Rutledge Street,
Boston 32, Mass.

SUKILIMO PAMINĖJIMAS

Chicago, Clevelando ir Detroito lietuviams

Birželio mėn. 22 ir 23 dienomis "Jaunimo stovykloje" rengiama 16 metų sukilimo sukaikimas.

Birželio 22 d. 8 val. vakaro Joninių šokiai "Jaunimo stovykloje". Įėjimas visiems nemokamas.

Birželio mėn. 23 d. 11 val. stovyklos salėje pamaldos už žuvusius. Šv. Mišias atnašauja kun. Dagilis.

1 val. trumpa p. Leono Prapolenio, svečio iš Chicago, paskaita ir meninė dalis.

Susipažinimas su stovykla.

Chicago, Clevelando ir Detroito bei apylinkių lietuvių kviečiami dalyvauti minėjime atvykstant į stovyklą, dalyvaujant pamaldose ir drauge praleidžiant dieną gamtoje. Minėjimą rengia Lietuvių Fronto Bičiulių skyrius Detroito.

Clevelande APYLINKĖSE

Papildydami pereinam numerį atspausdą Tautinės Sąjungos seimo reportažą.

pastebim, kad delegatų priėmimo komisijos pirmininkė buvo Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus valdybos narė Emilija Skrabulytė.

Parduoda 6 k. namą

su 3 miegamaisiais. Įrengiamas trečias aukštas. Gaso šildymas. Garažas.

524 E. 120 St. MU 1-5432
Saukti prieš 9 val. ryto arba po 5 val. vakare.

Nesvarbu, ar jūs esate pėsčias, ar keleivis savo ar keno kito mašinoj. Jums svarbu žinoti apie naują Travel Accident Policy. Iki \$5,000 apdrauda tik už \$5.00 per metus.

Gyvybės, nelaimių, ugnies, automašinių apdrauda
Skambikite: SK 1-2183

PAULINA
MOZURAITIS,
agentas

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY company's BASEMENT store

Atsiminkite Tėvo Dieną...

sekmadienį, birželio 16

Vyrų \$3.95 vertės
DACRON
Sporto Marškiniai

1.69

Vyrų vėsus ir patogūs lengvo svorio 100% DACRON trumpom rankovėm marškiniai, balti ir spalvoti! Puikūs marškiniai karštam orui. Išdžiūva per valandą ir nereikalauja prosinimo, kad gražiai atrodytų. Dydziai maži, vidutiniai, dideli ir ekstra dideli. Mažos klaidos!

Vyrų Mercerized Batiste trumpom rankovėm sportiniai marškiniai

1.69

Importuoti mercerized Batiste lengvo svorio, trumpom rankovėm sportiniai marškiniai, balti ir spalvoti. Dydziai maži, vidutiniai, dideli ir ekstra dideli. Mažos klaidos.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami įmokant \$2 ar daugiau...
Saukti CHerry 1-3000.

The May Co.'s Basement Men's Furnishings Department

Dr. Julius Abraitis
atidarė gydymo ofisą — 928 E. 79 Street.

Pabaltiečiai televizijoje ir radijo

Ryšium su birželio dienų minėjimu, šį Penktadienį, 10 val. ryto WJW TV stotis 15 min. paskyrė pabaltiečiams. Bus interview ir Grandinėls pasirodymas.

Pirmadienį, 5 val. TV kanalas 3 davė pasikalbėjimą su lietuvaite ir parodė estų šokėjus.

Šį šeštadienį, 10 val. 5 min. WHK radijo stotis skiria 55 min. pabaltiečiams.

St. Grabliauskas,

vokiškų radijo aparatų atstovas iš Bostono, šią savaitę atvyksta į Clevelandą ir sustos pas A. Johansoną — 609 E. 120 St.

M. Ratkus

persikėlė į naują butą ir dabar pasiekiamas — 1211 Carlyon Rd., Cleveland 12. Telef. MU 1-3717.

Nijolė Ambrazaitė

savo pasirodymuose birželio mėn. 2 d. ateitininkų šventėje ir birželio mėn. 8 d. per Vytauto Kamanto ir Aldonos Valaitytės sutuoktuves pradeda reikštis kaip nauja meninė pajėga.

Kurį laiką ji lankė Wesern Reserve Universitetą, vėliau perėjo į Clevelando Muzikos Mokyklą, kur ji jau keletą kartų kolegų ir mokytojų tarpe pasirodė savo dainavimo sugebėjimais.

Vytautėnai iškylaus

(šks) Birželio 14-16 d. Clevelando Pilėnų tunto DLK Vytautų skautų dr-vės trys skiltys dalyvaus vietos skautų 5-jo distrikto savaitgalio stovykloje — Camporee. Ta Camporee bus praves-ta varžybų tarp skilčių pagrindais, North Chagrin rezervate. Sekmės vytautėnams!

Rado stovyklavietes

(šks) Birželio 9 d. Clevelando Neringos skaučių tuntininkė sktn. A. Petukauskienė ir Pilėnų skautų tuntininką pavaduojąs pasktn. R. Vizgirdas su savo šeimomis aplankė kelias vasar-

vietes į pietryčius nuo Clevelando. Jų ieškotos stovyklavietės šios vasaros skaučių ir skautų stovykloms.

Kelionė buvusi sėkminga — rastos dvi geros stovyklavietės. Skautės žada šią vasarą stovyklauti antroje liepos mėn. pusėje. Tikimasi, kad ir skautų stovykla būsianti tuo pat laiku.

Paskirtas atsakingoms pareigoms

Džiugu, kad vėl vienas lietuvis — Albertas Meilus, 33 metų amžiaus, nesenai atvykęs iš Wichita, Kan., yra paskirtas Warren Refining & Chemical Co. Clevelande atsakingoms viršininko (chief chemist) tepalų skyriuje pareigoms.

Teko patirti, kad šį rudenį A. Meilus lankys universitetą (stipendija kaip gabiam chemikui pasiūlyta iš kelių firmų) daktaro laipsniui įgyti.

Rimvydas Bajoraitis

baigė Case Institute of Technology ir gavo metalurgijos inžinieriaus diplomą. Prieš metus jo sesuo Danutė baigė Bowling Green Universitetą gaudama business accounting diplomą. Tai didelis nuopelnas motinos, kuri du vaikus išleido į aukštuosius mokslus.

Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas prašo

tėvus, kurie dar liko neatsiskaitę už mokslą su Lituanistine mokykla, artimiausiu laiku atlikti savo pareigą ir nustatyti mokestį sumokėti. Tam tikslui kiekvieną sekmadienį po 10 v. pamaldų šv. Jurgio parapijos salėje budi tėvų komitetas.

Džiugu, kad tiek pavieniai asmenys, tiek organizacijos kiekviena proga stengiasi ją paremti. Pastaruoju metu pinigais aukojo: Liet. Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdyba — \$150.00, "Ateitis" Klubas — \$25.00, ALTo Clevelando skyrius — \$20.00, Krikšč. Demokr. S-ga Clevelande — \$20.00, Dr. J. Masilionis — \$20.00.

Komitetas visiems širdingai dėkoja.

Clevelande ir apylinkėse

Laisvės Pabaltijo valstybėms! Reikalaujame: sustabdyti terorą Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje! Gražinti iš Sibiro ir Rusijos išvežtuosius estus, latvius ir lietuvius! Sovietų Rusija turi atsitraukti iki 1939 m. rugsėjo 1 d. savo sienų!

Tokiais šukiais Clevelande gyvena pabaltiečiai — estai, latviai ir lietuviai mini tragiškąsias birželio 14-16 dienas, kada prieš septyniolika metų Sovietų Rusija, sulaužiusi tarptautines sutartis, okupavo taikingas Pabaltijo valstybes, ir kada prieš šešioliką metų pradėjo estų, latvių ir lietuvių tautų žudymą — genocidą, kuris vedamas be pertraukos iki dabar ir kurio galo dar nematyti.

Minėjimas įvyks šį sekmadienį, birželio 16 d. šia tvarka:

1. 10 val. iškilmingos pamaldos:
 - 1) Šv. Jurgio bažnyčioje.
 - 2) Nepaliaujamos Pagalbos bažnyčioje.
 - 3) 8 val. 30 min. St. Markus Church evangelikams (W. 57 St. — Lorain Ave.).
 - 4) 1 val. popiet Emanuel Church evangelikams (Scranton — Saymore Ave. W.). (Lietuvių bažnyčiose dalyvaus estai ir latviai katalikai). Estų ir latvių bažnyčiose dalyvaus lietuviai evangelikai).
- Pamaldose dalyvauti kviečiamos organizacijos su savo vėliavomis.

II. Masinis protesto susirinkimas — aktas 4 val. po pietų Engineering Building salėje (Ontario St. — St. Clair Ave., miesto centre, įėjimas iš St. Clair Ave.), kurio programoje numatyta:

- 1) žuvusiųjų pagerbimas;
- 2) Prof. Oliver Schroeder, Jr., kalba (Western Reserve Universiteto konstitucinės ir tarptautinės teisės profesorius);
- 3) estų, latvių ir lietuvių atstovų kalbos;
- 4) protesto rezoliucijos priėmimas;
- 5) estų, latvių ir lietuvių chorai (Ciurlionio Ansambliis);
- 6) estų menininkė Ella Iliback.

Susirinkimam pakviesti aukšti amerikiečių pareigūnai, spaudos atstovai ir kitų pavergtų tautų delegacijos.

Lietuvių visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti kaip pamaldose, taip ir masiniame susirinkime-akte. Tragiškosios birželio dienos ir besitęsiantis lietuvių tautos genocidas liečia kiekvieną lietuvių šeimą. Kiekvieno lietuvių aktyvus prisidėjimas prie minėjimo išpildymo yra būtinas. Parodykime, kad esame gyvi ir vieningi. Užpildykime su kaupe bažnyčias ir didžiulę Engineering Building salę! (Įėjimas laisvas).

Radio vasaros vakaras

rengiamas šeštadienį, liepos 13 d. Lakeshore Country Club. Pradžiai 7:30 v. vak. Svečiai kviečiami rezervuoti vietas prie staliukų iš anksto pas M. Dunduraitę telefon. EN 1-6477 ir J. Stempulį — EX 1-2296. Rez. vietos — 2.50 dol., moksleiviams ir studentams 1.50 dol.

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior
(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvių klientus. Būtinai atsilankytį mūsų krautuvę ir pareikškit savo pageidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų skyrių ir pardavinėti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikiausia lietuviška duona, sūriai, ikra, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikoni,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

Nuotaikingos vestuvės

Birželio mėn. 8 d. į vedusiųjų eiles įsirašė Vytautas Kamanas ir Aldona Valaitytė, abu aktyvūs dalyviai Clevelando lietuvių kultūriname - visuomeniniame gyvenime, veiklūs Lietuvių Studentų Sąjungoje, alumnų eilėse ir kitose organizacijose.

Sutuoktuvės įvyko Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu gražiai giedojo Nijolė Ambrazaitė. Jauniems puikius pusrūčius, kuriuose dalyvavo 30 svečių, surengė jaunojo tėveliai, o vaišės gausėmis svečiams įvyko Windermere salėje.

Vaišių metu Vyt. ir Ald. Kamanas ilgesniu žodžiu sveikino St. Barzdukas, J. Virbalis, B. Gaidžiūnas, S. Laniauskas, P. Karalius ir St. Matusevičius.

Vestuvių puota prabėgo labai nuotaikingoje ir lietuvių papročių dvasioje, dalyvaujant 250 svečių.

APLANKYKITE BETTY'S SHOP

604 East 185 St.

geriausiam plaukų sukimui, kirpimui ir dažymui, prieinamom kainom.

Sutaupykite \$2.50 mūsų pačių geriausio plaukų sukimui. Mūsų \$15.00 sukimas už \$12.50. \$12.50 sukimas už \$10.00. Išdėmėkit, tikrai antradienį ir trečiadienį, bet kurią savaitę iki birželio mėn. 30 d.

Susitarimui šaukite KE 1-2548 ir prašykite Louise Morkinas. (25)

Ieškoma moteris ar vyras

drauge gyventi su viena moterim dideliame bute. 7 dol. savaitės nuoma.

Mrs. N. Gerdulis,
459 East 124 St.
Tel. UL 1-2746

Mes turime spaivuočių pirkėjų.

Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO.
7032 Wade Park Ave.
Arthur O. Mays, broker
Telef.: UT 1-7551

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352
Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini automobiliai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.
Nakties telef.: LI 1-4611.

Dabar pats laikas užsisakyti DIRVĄ!

GERI NAMAI

Aspinwall — 152 St. 2-jų šeimų iš 5 ir 4 kamb. Du gaso pečiai. Prašo \$12,500.

East Cleveland 2-jų šeimų po 6 kamb. Du gaso pečiai. Du garažai. Prašo \$20,500.

Eddy Rd. — St. Clair apylinkė 6 kamb. colonial, 2 garažai; reikalingas remontas. Prašo \$11,900.

E. Park Dr. — Schenely apylinkė 2-jų šeimų po 5 kamb.; 2 gaso pečiai; 2 garažai; gražus, didelis sklypas.

Creekview Rd. į pietus iš Lake Shore Blvd. mūrinis 7 kamb. bungalow, 2 mieg. viršuje ir 2 apačioje. Gaso apšildymas; garažas. Labai geras pirkiny.

Šaukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office Kovac Realty 960 E. 185 St. KE 1-5030

GERI NAMAI

Naujas, baigiamas statyti namas netoli N. Parap. bažnyčios. 2 miegamieji. Galima dekoruoti pagal savo skonį! Sujungtas garažas.

*
Labai geras pirkiny!

2 šeimų namas. Geros pajamos. N. Parap. rajone, — netoli!

Šaukie: M. Blynas, LI 1-6613 arba

H. LATHY REALTY,
915 E. 185, IV 1-3454

GERI NAMAI

E. 118 St. 5x5 — dviejų šeim. E. 120 St. 6x6x4 — trijų šeim. E. 124 St. 5x5 — dviejų šeimų. E. 120 1 šeimos — 7 kamb. Eddy Rd. vienos šeimos, garažai.

Visi namai labai gerame stovyje.

Be to, turime labai gerą 2 šeimų namą Nauj. parapijos rajone.

RAY NAUSNERIS,
Namų prekyba; namų baldų ir automašinų apdrauda.

11809 St. Clair
UL 1-3919 LI 1-9216

CADMIJAS AKUMULIATORIUS — BATTERY AUTOMOBILIUI

Europoje naudojamas nuo išradimo dienos — 1909 m. dar beveikia. Amerikoje vadinamas amžinu.

Negenda nuo šalčio, karščio, elektros smūgių. Daug kitų gerų savybių. Garantijos laikas neapribotas.

Supažindinimui parduodamas papiginta kaina. Skambinkite B. Snarskiui — KE 1-0210 arba reikalaukite garažuose.

BALTIC SUPPLY CO.,
71 E. 207 St., Euclid 23, O.

Lietuvių žmonė.
Atlieka namų daiktų darbus iš lauko ir viduje.
677 E. 128 St.
Telef.: MU 1-8562

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

JUOZO KAMAČIO

naujų batų parduotuvė batų taisymas ir odos pardavimas

12913 St. Clair Ave.

Norintieji kreiptis telefonu šaukit GA 1-7658 tarp 7-9 val. vakaro. Sekmadieniais visą dieną.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

PRADĖKIT MAŽA SUMA!

BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000

3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N

Du skyriai

6712 Superior Ave. HE 1-2498
13515 Euclid Ave. MU 1-8100

MONCRIEF

Visų metų ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai.

Įvairūs valgiai, o penktadieniais skani žuvis — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro.

731 E. 185 ST. KE 1-9737

PAGALVOKIME PRIEŠ EIDAMI AR KĄ NORS DARYDAMI

Viešiesiems Clevelando lietuviams reikėtų pagalvoti prieš einant kur nors praleisti linksmai laiką ar rengiant subūvimus, vakarus, vestuves — kur yra patogiausia vieta ir kur būtų pareiga visa tai atlikti. Atsakymas pats atsiranda, jei galvojame, kad savi turime remti savus. Tai būtų patogiausia vieta — Lietuvių klubas ir salė.

Lietuvių klubas ir salė po remonto — atnaujinimo dabar atrodo gražiai, jaukiai ir kiekvienam malonu pabūvoti, sutikti savus draugus, pažįstamus, praleisti lietuviškoje nuotaikoje savuose namuose.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS
Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763
936 East 185 Street KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEndersor 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Istorijos dulkes nupūtę matom tikrąją Lietuvą

B. PETKONAS

Kokia gi iš tikrųjų buvo ta mūsų bajorija. — Vilniaus miesto išpuošimo nuopelnai. — Lietuvos statusas — tuometinės teisės pažiūra. — Paieškime praeities lietuvių su visomis jo ydomis ir visais nuopelnais.

III

Antroje istorijos dalyje piktinamės savosios aristokratijos — bajorijos valstybinių nekūrybiškumu, jų taip sakant tautiniu išsigimimu ir grynai savo kiemo egoizmu. Visa kaltė suverčiama bajorijai, ypač aukštajai.

Mes turime suprasti, kad lietuviška bajorija, o taip pat ir lenkų vadinama šlehta sunkiai duodasi palyginama su vakarų Europos aukštuoju to meto lumu: su vokišku Adel, su anglišku lordu ar net su prancūziška aukštuomene.

Rytų Europoj susikūrė specifinis aukštasis lumas su pasiskolintomis vakarietiškomis tradicijomis, jas savaip pakeičiant ir pritaikant krašto dvasiai. Jos geneologinės šaknys, palyginant, gana trumpos. Geriau sakant tai poros šimtmečių dabartyje išsimušęs ir viršų, iš dalies asmeninės energijos, iš dalies politinių aplinkybių dėka, gaivalingesnis tautos sluoksnius. Todėl jai charakteringa šis lengvas kelias iš bajorybės į muzikus, iš muziko į viršų.

Šita bajorija bent Lietuvoje sudarė, bet reliatyviai, jai apčiuopiamą krašto gyventojų skaičių. Mūsų bajorija, ypač 15-16 šimtmečio, negalima laikyti kokia tai išsigimusia tautos parazitine mažuma. Bajorija buvo mūsų tautos aktyvūs kamienai su visais gerais ir blogais mūsų tautos bruožais. Tai to meto lietuviškasis elitas.

Tais amžiais mūsų bajorija, lietuviškos atžvilgiu, buvo turbūt ir grynesnė už to meto muzikus, kurių žymią dalį sudarė ir ne lietuviai.

Mūsų bajorijos užmegstas ryšys su lenkais, per vadinamąją uniiją, atnešė abiejoms kraštams ilgalaikę taiką. Juk pradedant Zigmantu I, net ligi švedų karų, taigi beveik du šimtus metų patį kraštą neteriojo joks priešas. Tuo laiku su rusais vedami karai tiesioginiai neliėtė gyventojų saugumo. Tai buvo, taip sakant, rekordinis taikos laikotarpis, kuo deja, nė viena Vakarų Europos tauta tuo negali pasigirti. Ir neskaityti tų nuopelnų tikrai būtų prasižengimas istorijos lapams ir nuopelnų mažinimas mūsų bajorijai.

Sakoma, per šią tariamą taiką praradome daug mūsų valdomų sričių. Tos sritys buvo rusų žemės ir rūsio žmogaus apgyventos. Vistik mes buvome tuo atžvilgiu svetimų žemių okupantai, nors ir nevisiška šiandieninė prasme. Vienok, kokių saikų saikėjame kitiems, tuo pačiu saikėjame ir sau. Mūsų buvusiais rubėžiais galima didžiulis, bet jų susiaurėjimu argi labai verta sielotis?

Mes didžiujamės Vilniaus miesto grožybe, jo istoriniais pastatais, jo bažnyčiomis. Ar Vilnius ne unijos laikais iškilo į pirmąjį Europos miestą? Ar ne mūsų bajorijos ir lenkų iškilio?

Vilnius tuo metu pavirto ne tik prekybos centru, bet ir vienu žy-

jo teisės kardo nešioti nei stoninių žirgų nelaikė. Juk karo prievolė pirmoje eilėje buvo bajorų reikalas.

Naivu būtų tikėti, kad baudžiauninkas būtų tokiais rafinuotais rimais, tokia fantazija ir meile jam svetimą bajoro dvarą, pats sėdėdamas ligi kaklo bėdoje, apdainavęs.

Mūsų liaudies dainos ir iš dalies visa tautosaka, tai atskirų mūsų laisvų poetų ar poečių šedevrai, patekę plačiam masėn ir eidami iš lūpų į lūpas pavirte liaudies turtu.

Ir tautos visuotinos kūrybos prasme būtų neteisinga neprikirti laisvam to meto žmogui, kad ir bajorui, nuopelnų.

Kaip tik šita, taip mūsų nemėgiama antroji istorijos dalis, išryškina mūsų to meto socialinius santykius. Ji vaizdžiai iškelia tą buvusią Lietuvos valdomąją elitą, tą aktyvų lietuvių su visais jo nuopelnais ir jo ydomis.

Apsivalykime nuo tos istorijos pagrindinės ydos spekuliuoti, kad jei taip nebūtų buvę, tai anaipt būtų įvykę. Skaitydami istoriją nepasidarykime rūšiais mūsų garbingų bočių mokytojų, žiūrėdami tik per dabarties įvykių akinius.

Nebūkime kaip tie žydai, jei jau su pasigerėjimu skaitome mūsų garbingos praeities Senąjį Testamentą, tai skaitykime ir naująjį. Ir pripažinkime abi istorijos dalis. Jos abi yra mūsų tautos laisvės ir veidrodžiai ir lygiavertės atskleidžia su jos didybe ir su jos ydomis, mūsų tautos nueita kelia.

(Pabaiga)

SKAUTAI

PAVASARINIS PAATLANTĖS SĄSKRYDIS

(sks) Birželio 1-2 d. Worcesterio, Mass., buvo paatlantės skautų ir vyresniųjų skautų sąskrydis. Suvažiavo apie 110 skautiškojo jaunimo iš Bostono, Worcesterio, Hartfordo, NewHaveno ir Elizabetho vietovių.

PARCELS TO RUSSIA, INC.,

pati patikimiausia firma siuntinius persiųsti į SSRS, Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus, praneša Newarko, New Jersey gyventojams, kad visuomenei pageidaujant šiomis dienomis Newarko atidaro savo skyrių, kuriam vadovaus Roman ir Weresh, skyriaus adresas:

NEWARK
263 Market Street
Newark, New Jersey

Naujas JAV armijos kėlimosi laivelis. Jis sveria tik 225 svarus, bet veža 15 vyrų.

Prezidentas Eisenhoweris sveikina gen. G. Marshallį, suėjus 10 metų nuo Marshallio plano paskelbimo, kuris atstatė daugelį karo sugriautų valstybių.

Sąskrydžio pašnekėsiai buvo gerai paruošti, o temos pritaikytos akademinio jaunimo išsilavinimui. Apie sk. vyčių uždavinius tremtyje kalbėjo vyr. sktn. K. Jonaitis, dr. inž. J. Gimbutas — "Lietuvio skauto profesionalo vieta išeivijoje". Psktn. V. Pileika pravedė pašnekės sk. vyčiams kandidatams ir pranešė apie šios vasaros sk. vyčių stovyklą, kuri bus liepos 3-6 d. Psktn. J. Raškys kalbėjo bendrais 1-jo rajono sk. vyčių reikalais.

Vyresniosioms skautėms pašnekėsias skaitė Sėsėrijos Vyriausioji Skautinėinkė v. s. O. Zailskienė, kuri sąskrydin atvyko net iš Chicago, ir p. E. Vosyliūnienė — "Saviuokla meilė".

Bendrus pašnekėsias sk. vyčiams ir vyr. skautėms skaitė sktn. R. Šilbajoris — "Humanistinių studijų prasmė Amerikoje", psktn. dr. kun. V. Cukuras kalbėjo apie individo kovą prieš asmenybę — smukdantis jėgas, buv. Vokietijos Rajono Vadeiva sktn. A. Venclauskas pranešė apie Vokietijos lietuvių skautų veiklą ir apie Vasario 16 gimnaziją. Vyr. sktn. O. Zailskienė gyvais pavyzdžiais nušvietė prasmingumą tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui.

Šeštadienio vakare buvo smagus laužas, kuri pakaitomis vedė vyr. sktn. V. Strolia ir psktn. R. Kezys. Pasirodė iv. vietovių vietinai. Po laužo Maironio parko salėje jaunimas linksmai pasišoko. Laužė ir šokiuose taip pat skaitlingai dalyvavo Worcesterio skautiškieji būčiai.

Sekmdienį sąskrydžio daly-

viai uniformuoti dalyvavo pamaldose šv. Kazimiero bažnyčioje. Sąskrydžio proga Worcesterio skautai ir skautės išleido 12 usl. jų pačių spausdintą "Kę", kuriame sveikinamas suvažiavimas, informuojama skautiškais reikalais, duodama dainų, juokų ir kt. Sk. vyčių sąskrydžiui pirmininkavo psktn. V. Gožbas, sekretoriavo psktn. J. Ulėnas, Vyresn. skautėms pirmininkavo psktn. R. Molienė.

Iš kitų vietovių sąskrydin suvažiavęs skautiškas jaunimas bei vadovai yra nepaprastai dėkingi worcesteriečiams-tėms už tokią puikią viešnagę. Nepaprastai ačiū ponios Prapuolienėi, Matulevičienei, Gorodeckienei ir porams S. Prapuolienii ir J. L. Kubauskui. O taip pat seseriškai-broliškas dėkui už puikią organizaciją Worcesterio sesėms ir broliams.

O tarp kitko iš Worcesterio ne taip lengva ištrukti. Štai vos pabaigę vieną sąskrydį, worcesterio skautai jau vėl visus kviečia sporto šventėn. birželio 21-23 d. Maironio parke. O ir sporte jiems mklumo netrūksta, teks ir kitiems pasitempti.

TALKA DZIAMBORĖS FONDUI

(sks) Tolimosios Australijos lietuvių skautai davė didelį įnašą lietuviškajai reprezentacijai atstovaudami Lietuvos Skautų Broliją Pan-Pacifiko džiamborėse. Štai ir dabar jie jau pradėjo stropiai ruoštis ateinančiai tokiui džiamborėi.

Daromi žygiai iš N. Zelandijoje gyvenančių skautų sudaryti reprezentacinį vienetą. Iki šiol tą reprezentacijos našta Australijos rajonas vienas išnešdavo ant savo pečių. Sunku būtų iš to krašto skautų bei vadovų laukti dar ir talkos bendriesiems visos Brolijos reikalams. Tačiau štai ir Australijos plaukia aukos LSB Džiamborės Fondui. Aukojų — vyr. sktn. Ant. Krausas 3 svarus, psktn. A. Bakaitis — 2 sv. ir sk. vytis J. Vizbaras — 2 sv.

Jų pavyzdys, tepaskatina ir mus čia arčiau to reikalo esančius prisidėti prie Džiamborės Fondo talkos. Jo lėšomis šią vasarą lietuviai skautai atstovaus mus visus Aukinėje Džiamborėje, Skautų Vyčių Sąskrydyje ir Tarpt. Skautų Konferencijoje Anglijoje. DF išdininkas yra Alfonsas Pocius, 43 Paddington Ave., London, Ont., Canada.

PAATLANČIO VILKIUKŲ STOVYKLA

(sks) LSB 1-jo rajono vilkiukai ir šiemet turės vieną bendrą stovyklą. Organizaciniai šios stovy-

klų organizaciniai šios stovy-

KREMLIUS SIŪLO PASIDALYTI PASAULĮ

Specialiam "New York Times" laikraščio korespondentui Chruščiovas pareiškė, kad jei tik liečia Vidurio ir Rytų Europos pavergtų tautų valdymą, tai sovietai yra "nepalengiami".

Pasikalbėjime Chruščiovas pasakė: "Labai norim kalbėtis su JA Valstybėmis, bet jeigu mums statomos tokios sąlygos, kokias pakios mums kalbant Dulles, pavyzd. apie Rytų Europos išvergijos išlaisvinimą, tai kol mes susitiksime, praeis ir du šimtai metų. Tuose klausimuose mes esame nepalengiami".

Kas liečia amerikietišką pagalbą Lenkijai ir kitoms satelinėms valstybėms, Chruščiovas sako, kad teoretiniai tokiai kapitalistinei pagalbai nesipriešina, bet tuos kraštus sykiu ir perspėja nuo "pasiskandinimo meduje" pavojaus.

Kaip žinome, dabartinės sovietinės propagandos smagalybės yra nukreiptas prieš JA Valstybes. Norėdamas dabar išengti karo, Chruščiovas nuspėdė, kad Kremliaus reikalus susitarti su Washingtonu ir tikrai dviems. "Manome, — pasakė kruvinasis vadovas, — kad jei pasisektų susitarti su JA Valstybėmis, tai galėtumėm susitarti su D. Britanija ir kitomis valstybėmis". Dar pridūrė, kad pasitarimus su JA Valstybėmis jis skaito svarbesniais, negu keturių didžiųjų konferencijas. Tokiu būdu D. Britanijai ir Prancūzijai Chruščiovas pastatė į antraeiles valstybes, kurios pasaulio pasidalinime neturi reikšmės.

Chruščiovas nori, kad "Europos saugumo" organe dominuotų Sov. Sąjunga ir JA Valstybės, kas reikštų NATO likvidavimą. Atrodo keistai, kad Chruščiovas, norėdamas kalbėtis su JA Valstybėmis ir dviems pasidalinti šį žemės rutulį, nekuomet nepamiršta savo propagandinio arkluko ir vis skundžia JAV, kad jos nori karo. Tą faktą jis skaito neabejotinai, motyvuodamas, kad "šalis, kuri nori karo, neorganizuotų tokių karo pajėgų ir nekrautų tokių didelių karinių reikmenų atsargų, bet stengtųsi su kita šalimi pasiekti susitarimo".

Savo pasikalbėjime Chruščiovas nuėjo taip toli, kad net yra

vyklos pasirodymo darbai jau įpusėję. Stovyklai vadovaus 1-jo rajono vilkiukų skyriaus vedėjas psktn. J. Benešius. Stovyklavietė bus p. Ericksono ūkyje, So. Woodstock, Con. Laikas — liepos 13-27 d. Maisto tiekimo rūpintis sktn. A. Glodas, o jį gamins p. Br. Jucėnienė, padedama skautų.

Stovyklau vilkiukai 9-12 m. Jaunesni kaip 9 m. bus priimami tik su specialiu vietovės vadovo leidimu. Šiemet bus priimami šion stovyklon įsilietuvių berniukai 9-12 m. Jie turės prisitaikyti prie stovyklos skautiškos tvarkos ir draugams. Šiuo reikaliu tų berniukų tėvai tesikreipia į savo vietovės skautų vadovą.

Vilkiukų stovyklos mokestis bus apie \$30. Vilkiukų būrelių vadovais stovykloje bus kviečiami vietovės pažangūs skautai. Stovyklos vadovybė pageidauja, kad stovykloje visą laiką būtų lietuvis gydytojas. Jis galėtų apsigyventi ūkininko name su visa savo šeima. Gydytojas noris praleisti porą malonių vasaros savaitę šioje stovykloje, prašomas pranešti apie tai jos viršininkui. Visais šios stovyklos reikalais prašoma kreiptis į psktn. J. Benešius, 122 Fairfield Ave., Hartford, Conn.

Mielam mūsų pusbroliui ir dėdei VLADUI ŠUMSKIUI, mirus Lietuvoje jo brangiajai mamytei

A. A.

ALEKSANDRAI ŠUMSKIENEI,

gilią užuojautą reiškia

Polė, Bronius ir Vytas Radzivanai

pasiruošęs nuvykti į Washingtoną ir kalbėtis su prez. Eisenhoweriu. Bet skundėsi, kad negavo iš JAV pakvietimo.

Kai sekr. Dulles paskutinioje savo garsoje kalboje paminėjo padalinį valstybių suvienijimą ir pavergtųjų išlaisvinimą, nuo to laiko Kremliaus valdovai lyg pradėjo sirgti pamišimu. Ir dažnai padaro staigius ir stebinančius išsiskokimus.

JAV gerai žino, kiek bilionų dolerių joms, iki šiol kainavo Teherano ir Jaltos su Kremliaus viešpačiais padaryti susitarimai, todėl ateityje į tokias prekybos tautomis vargu bejsivels.

K. M. Juožas Sarūnas

PJT REIKALAUJA GALIMYBES ATSAKYTI CHRUSČIOVUI

Ryšium su Chruščiovo pareiškimais per "Columbia Broadcasting System" PJT birželio 3 d. paprašė Jungtinių Valstybių Ryšių Komisijos (Federal Communication Commission) pirmininką G. C. McConaughy patvirtinti, kad CBS duotų PJT tiek pat per savo televiziją ir radiją nemokamo laiko atsakyti į Chruščiovo melus, kiek davė laiko Chruščioviui savo melais klaidinti JAV visuomenę. Prašymo nuorašas įteiktas ir CBS prezidentui dr. F. Stanton.

Kartu PJT išleido spaudai pareiškimą, kuriame pažymi, kad tol, kol sovietų pavergtosios Centro ir Rytų Europos tautos negali laisvais rinkimais tautinėje priežiūroje, visas sovietų okupacines jėgas atitrauks, be jokios baimės ir prievartos pareikšti savo valios, Chruščiovo propaganda, kad dabartinė padėtis sovietų pavergtuose kraštuose remiasi tų tautų valia, yra akiplėšiškiausias melas.

PJT pabrėžia, kad sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos valstybių laisvė bei nepriklausomybė negali būti sprendžiama sovietų pasitraukimo apgaulingais pažadais, bet tik besąlyginio sovietų karinių ir politinių jėgų atsisavimu. Sovietų pavergtosios tautos žino ir laisvas pasaulis to neturi išleisti iš akių, sakoma PJT pareiškimė, kad Chruščiovo siūlomas sovietų kariuomenės atitraukimas mainais už JAV pasitraukimą iš Euronos ir NATO likvidavimą faktiškai reiškia ne ką kitą, kaip sovietinę vergiją visai Europai.

Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius karinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės ir Lietuvos istorijos retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos karių atsiminimus iš vairių laikų.

Metinė prenumerata \$5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

PILIEITYBĖS

EGZAMINAI

Klausimai — atsakymai iliustruoti braižiniu.

Kaina 75 c.

Jaunama pas knygu platintojus, "Dirvos" admin., 1272 E. 71 St., Cleveland 3, Ohio ir pas autorių:

D. Klinga, 496 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.